BELGELER

TMMOB MİMARLAR ODASI **MAYIS** 2008 11 ULUSLARARASI BELGELER FÖYÜ

HABERLER 2

ACE Konferansı'nda Yöneticiler ve Politikacılar Mimarlarla Buluştu
ACE Genel Kurulu Nisan 2008'de Brüksel'de Toplandı
ACE ve EAAE Mimarlık Eğitiminin Beş Yıla Çıkartılması İçin AB Dönem Başkanlıklarına Başvurdu
Mimarlar Odası UIA II. Bölge ve FABSR Toplantılarına Evsahipliği Yaptı

BELGELER

ACE
ACE/EAAE Ortak Çalışma Grubu'nun Mimarlık Eğitiminin Süresi Hakkında Kararı 12

FABSR
Sofya Şartı 14
İstanbul Bildirgesi 16

RIBA
İklim Değişikliği Bilgi Notu 18

AB
20. Yüzyıl Mimari Mirasının Korunması Hakkında Tavsiye Kararı 27

YAYINLAR 30

WEB KAYNAKLARI 32

TMMOB Mimarlar Odası tarafından yayımlanan Mimarlık Haberler bülteninin ekidir.
TMMOB MİMARLAR ODASI Konur Sok. No: 4/2 Yenişehir 06650 Ankara
Tel: 0312 417 37 27 Faks: 0312 418 03 61 e-posta: info@mimarlarodasi.org.tr www.mimarlarodasi.org.tr
Mimarlar Odası Adına Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: H. Bülend Tuna Baskı: Yalçın Matbaası 2000 adet basılmıştır.

ACE Konferansı'nda Yöneticiler ve Politikacılar Mimarlarla Buluştu

Yapılı çevre kalitesinin Avrupa'da sürdürülebilir büyüme ve gelişme için yaşamsal önemde olduğunu vurgulamayı ve mimarlık mesleğini AB gündeminde daha öncelikli bir konu haline getirmeyi amaçlayan Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE) 10 Nisan 2008'de Belçika-Brüksel'de **"Geleceği Tasarlamak: Pazar ve Yaşam Kalitesi"** temalı bir konferans düzenledi. Mimarları politikacılar, merkezî/yerel yöneticiler, ekonomistler ve siyaset bilimcilerle biraraya getiren program sayesinde mimarlık mesleği Avrupa'nın politik ve ekonomik gündeminde yer buldu. Avrupa Komisyonu Başkanı José Manuel Barroso'nun himayesinde gerçekleştirilen konferansta, sürdürülebilir gelişimin toplumsal, ekonomik ve çevresel boyutları ve tüm bu boyutların kesişimindeki kültürel boyut ana oturumları oluşturuyordu.

ACE Konferansı'na Mimarlar Odasası delegasyonunun yanısıra Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Müşteşarı Sabri Erbakan ve Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürü Hami Yıldırım da katıldı.

ACE'nin son iki dönemi boyunca çalışmalarını sürdürdüğü konferansın açılış konuşmasını yapan **ACE'nin Önceki Dönem Başkanı Jean-François Susini,** mimarlığın yalnızca binaların yapılmasından ibaret olmadığını ve doğrudan sosyal, ekonomik, çevresel ve kültürel etkileşime sahip olduğunu vurgulayarak, konferans temalarının da bu yaklaşımla oluşturulduğunu ifade etti.

Onun ardından Barroso'yu temsilen açılış konuşması yapan **Avrupa Komisyonu'nun İdari İşler, Bütçe ve Yolsuzlukla Mücadeleden Sorumlu Başkan Yardımcısı Siim Kallas,** Avrupa Komisyonu'nun kendi binalarının yapılmasında güncel olarak izlediği politikalar hakkında bilgi verdi. Brüksel'deki AB binalarının bulunduğu AB Kurumları Bölgesi'nin (European Quarter) genelinin belirli bir özellik içermeyen, gri ve sıkıcı binalardan oluştuğunu ifade eden Kallas, halbuki Brüksel'in AB'nin merkezi olması açısından önde gelen Avrupa kentlerinden biri olması gerektiğini belirtti. Bu kapsamda, yeni bir yapılaşma vizyonu izlemeye karar veren Avrupa Komisyonu, AB kurumlarının binalarını içeren Yasa Caddesi (Rue de la Roi) bölgesinin yenilenmesi ve boş alanlara yeni yapıların inşa edilmesini öngören bir uluslararası yarışma sürecine girdi. Geçen hafta AB Resmî Gazetesi'nde yayınlanan yarışma çağrısına göre, şu anda 170.000 m^2'lik bir alanı kapsayan AB Kurumları Bölgesi 400.000 m^2'lik yeni bir yoğunluğa kavuşacak. Buna göre, proje önerilerinin Mayıs 2008'e kadar gönderilmesi bekleniyor. Bunun ardından belirlenecek kısa listeye göre Haziran 2008'de projeler son haline getirilecek ve Kasım 2008'de seçim süreci sonuçlanacak.

Kallas'ın yaptığı konuşmadaki en önemli bölüm Komisyon'un özellikle kendi yapılarında izlediği ve kamusal açıdan örnek oluşturmasını beklediği Yapı Politikası ilkeleri oldu. Buna göre Komisyon, yeni yapılarında aşağıdaki ilkeleri dikkate alıyor:

- Özellikle yarışma mekanizması kullanılarak, AB kurumlarında yüksek kalitede binalar elde edilmesi yoluyla kamusal açıdan örnek projeler oluşturmak;
- Ofis, konut ve ticari işlevler arasında denge sağlayacak bir şekilde kentsel çevreyle bütünleşmek;
- Rahat, güvenli ve sağlıklı çalışma mekânları üretmek;
- Engellilerin kolaylıkla ulaşabileceği mekânlar oluşturmak;
- Ofis binalarına yakın bir konumda, yüksek kalitede sosyal altyapı hizmetleri sağlamak (Avrupa okulları, kreşler ve okul sonrası çocuk eğitim merkezleri gibi);
- Sürdürülebilir malzemeler ve enerji verimliliğini dikkate alan tasarımların kullanılması, toplu taşım ağlarının geliştirilmesi ve binaların yönetimi için yeni stratejiler geliştirilmesi yoluyla Komisyon yapılarının karbon ayak izini mümkün olan en alt seviyeye çekmek.

Komisyon'un kendi yapılaşmalarında şu ana kadar bu ilkeleri bütüncül olarak uygulamaya geçirebildiğini söyleyemesek de, özellikle çok büyük ölçekteki yeni Avrupa Kurumları Bölgesi projesi bu konunun değerlendirilebilmesi için büyük önem taşıyor. Bu bölgenin yeniden yapılandırılması kapsamında izlenecek yarışma, proje ve inşaat süreçleri

boyunca kamu sektörünün kentin gelişimi için örnek projeler üretmesi tartışması sürecek.

Bu konuşmaların ardından Tematik Açılış Konuşması'nı yapan **İtalya Svizzera Üniversitesi Mimarlık Akademisi'nden İnsan Ekolojisi Profesörü Riccardo Petrella,** günümüz kentlerindeki insanların yalnızlık, endişe, sıkıntı ve yoksulluk duygularıyla birlikte yaşadığına vurgu yaparak, bu böyle sürerse kötü bir gelecek senaryosunun bizleri beklediğini ifade etti. Kentle ilgili kararların küçük bir azınlık tarafından alındığını, halbuki kentte yaşayan herkesi bir şekilde bu sürece katmak gerektiğini söyleyen Petrella, kent politikalarının merkezine kentlileri almak yerine, günümüzde uygulanan kent politikalarında esas amacın kısa vadede kâr yapmak olduğunun altını çizdi. Kamu-özel ortaklığı gibi maksimum kâr amacı taşıyan sistemlerin kentliler ve kentlerin biraraya gelmesini engelleyecek sistemler olduğunu düşünen Petrella, kamu-özel ortaklıklarından vazgeçilmesi ve "kamu-kamu ortaklığı" peşinde koşulması konusunda çağrı yaptı. Petrella'ya göre politikacıların yeni bir toprak mülkiyeti tanımı getirmeleri ve bu tanımın maksimum kâr getiren özel mülkiyet anlayışıyla değil, kamusal mekânları kentlilerin kullanımına yeniden açacak bir anlayışla yapılması gerekiyor.

Petrella'nın konuşması konferans izleyicileri arasında heyecanla takip edildi. Özellikle güncel bir konu olan kamu-özel ortaklıklarına karşı çıkışı, kentin topluma ait olması gerektiğini düşünen büyük bir grup tarafından alkışlarla desteklendi. Avrupa'nın pek çok kentinde büyük ölçekli projelerin gerçekleştirilmesi için kullanılan kamu-özel ortaklığı mekanizmaları, kentsel alanların özelleştirilmesi, proje sürecinin mimarların kendi alanlarıyla ilgili katkıları tam olarak vermelerine izin vermemesi ve kalitede düşüşe neden olması nedenleriyle, uzun bir süredir hem ulusal meslek örgütleri hem de Avrupa çapında ACE tarafından da eleştiriliyor. Ülkemizde de büyük ölçekli kentsel dönüşüm projelerinde son dönemlerde tercih edilmeye başlanan kamu-özel ortaklıkları benzeri çeşitli mekanizmalar da benzer olumsuzlukları beraberinde getiriyor.

Sosyal Boyut: Mimarlık ve Sosyal Uyumdaki Rolü

Açılış konuşmalarının ardından konferansın, mimarlığın sosyal boyutuyla ilgili olarak düzenlenen ilk oturumunda **Avrupa Parlamentosu Bölgesel Kalkınma Komitesi Başkan Yardımcısı Jan Olbrycht** bir tematik sunuş gerçekleştirdi. Olbrycht'in sunuşunun en önemli mesajı, Avrupa Komisyonu'nun bir kent politikası olmamasından hareketle, kentsel politikanın bölgesel kalkınma, ulaşım, çevre ve benzeri başlıklar altında ayrı ayrı ele alınan dallarının birarasya getirilerek kendi başına bir Kentsel Politika alanı oluşturulması çağrısıydı.

Vatandaşların katılımının yerel bir sorun değil, bölgenin ortak sorunu olduğunu dile getiren Olbrycht, bölgenin kalkınması için kullanılan yapısal fonlarda ulaşım, konut, enerji ve benzeri kentsel gelişimi destekleyecek konuların daha çok kullanılabilmesi için yasal çerçevenin değiştirilmesi konusunda girişimlerin sürdüğünü de ekledi. Avrupa'nın geleceği için kentsel yaşam kalitesinin hayati önemde olduğunun altını çizen Olbrycht, artık bu konuda somut projeler ve stratejiler geliştirmenin vakti geldiğini belirtti.

Bu oturumda düzenlenen **"Mimarlar ve Liderler Birlikte Nasıl Daha İyi Çalışabilirler?"** başlıklı panelde yapılı çevrenin oluşturulmasında mimarlar ve politikacılar arasında işbirliği kurmanın yolları tartışıldı. **Torino Belediye Başkan Yardımcısı ve Avrupa Canlandırma Alanları Ağı Başkanı Ilda Curti** AB yapısal fonlarından yararlanarak Torino'nun eski endüstriyel kent merkezini bir kültür merkezine dönüştürmek üzere nasıl yenilediklerini ve canlandırdıklarını anlattı. Bu konuda mimarların rolünün çok önemli olduğunun altını çizen Curti, mimarlar ve politikacıların yaklaşımları arasında bir orta yol bulmanın şart olduğunu ifade etti. **Fransız mimar ve kent plancısı Françoise Favarel** kentin planlanmasının özel sektör aktörleri, kamusal ve politik aktörler, mimarlar, plancılar ve tasarımcılar arasında bir etkileşimden doğması gerektiğini ve bu nedenle tüm bu taraflar arasında ortak bir kentsel kültür geliştirilmesi gerektiğini söyledi. Bunun için, örnek projelerin kullanımının önem kazandığını da ekledi. **Birleşik Krallık Topluluklar ve Yerel Hükümet Departmanı'nın Göçten Sorumlu Genel Müdürü ve Toplum Araştırmaları Profesörü Mark Kleinman** hükümetlerinin genel politikalarında kentlerin yer almasını önemsediğini belirterek, belirli bir standartta yaşam kalitesi getirmeyecek yeni yapıların yapılmasına mutlaka karşı çıkılması gerektiğini belirtti. Kentlerin, farklı altyapıdan gelen vatandaşların birarada yaşamasını sağlayacak yerler olması gerektiğini söyleyen Kleinman, Birleşik Krallık'ta yapılan güncel bir ankete göre ülkede yaşayan insanların % 80'inin sosyal uyum içinde olduğuna inandığı bilgisini vererek, bunun önemli bir başarı olduğunun altını çizdi.

Ekonomik Boyut: Pazar ve Yapılı Çevrenin Kalitesi

Ekonomik boyutla ilgili oturum **Harvard Üniversitesi'nden Kamu Politikası Profesörü Richard Parker**'ın büyük ilgi uyandıran tematik sunumu ile başladı. Parker, mimarlığın temel paradoksunun demokrasi ve pazar arasındaki gerilimden kaynak-

landığını ve her iki bağlamdaki çıkarların ortak fayda sağlayacak yapılı çevrenin oluşturulması konusunda birbiriyle çatıştığını ifade etti. Avrupa'daki yapılaşma faaliyetlerinin büyük bir bölümünün kamu tarafından gerçekleştirildiği gözönüne alındığında kamusal önlemler ve örneklerin büyük öneme sahip olduğunu hatırlatan Parker, gerçekçi bir çözüme ulaşılabilmesi için toplumsal amaçlar ve istekler ile siyasi iradenin biraraya gelmesi gerektiğini belirtti. Parker'ın gündeme getirdiği en önemli konulardan biri, yapılı çevrede "maliyet ve yarar" analizinin yalnızca parasal olarak değerlendirilemeyeceği, yapılı çevre kalitesinin çok farklı bileşenleri olduğu ve insanların her zaman ekonomik modellerdeki öngörülere göre davranmadıklarını vurgulanması oldu.

Ekonomik boyutu ele alan oturumda yapılan panel **"Rekabet ve Sürdürülebilir Kalkınma Arasında Denge Sağlanması"** başlığını taşıyordu. Panelin ilk konuşmasını yapan **Polonya Altyapı Bakanlığı Müsteşarı Mimar Olgierd Dziekonski** kentleri aslında ödedikleri vergiler aracılığıyla vatandaşların inşa ettiklerini, buna karşılık hakettikleri kaliteyi elde etmediklerini söyleyerek söze başladı. Dziekonski, kamu sektörünün büyük ölçüde yasa ve yönetmelikler yapma misyonuyla anıldığını, halbuki bunun ötesinde kamu otoritelerinin birer bilgi platformu ve paylaşım ağı olarak görev yapmaları, farklı taraflar arasında koordinasyon sağlamaları, insan ihtiyaçlarına cevap veren standartlarla ve örnek projelerle öncü rol oynamaları ve kaynakları gerçekten ihtiyaç duyulan alanlara yönlendirmeleri gerektiğini belirtti. **Avrupa Girişimciler ve Konut Müteahhitleri Birliği Başkanı Jaroslaw Szanajca** rekabetin maliyet üzerinden yürüyen bir süreç olduğunu ve bu atmosferde çoğu zaman müteahhitlerin ve girişimcilerin toplumsal sorumluluklarının farkında olmadıklarını belirterek, mimarın bütün bir süreçte toplumsal sorumluluk adına bir koordinasyon görevi üstlenmesi gerektiğini ifade etti. **Avrupa Yatırım Bankası Projeler Müdürlüğü Direktör Yardımcısı Mateu Turro Calvet,** bankalarının kentsel projeler, yenileme ve canlandırma projeleri için finansman sağladığını hatırlatarak, konuyu bankacı perspektifiyle değerlendirdi ve kendileri açısından projenin niteliğinin ekonomik parametreler dışında değerlendirilmesinin çok zor olduğunu ifade etti. Calvet'nin konuşmasının ardından izleyicilerin görüş ve sorularında, "bugün yap, yarın öde" anlayışıyla inşaatlar yapılması ve mülk edinilmesinin risklerinin altı çizildi, ayrıca ihale ve finansman prosedürlerinde maliyet ve kalite kriterlerinin beraberce kullanılması konusunun önemi bir kez daha vurgulandı. Böylece aslında bu oturum mimarların bankacılar ve müteahhitlere mimari kalite ve maliyet değerlendirmesi arasındaki denge konusunda mesajlar verdikleri bir oturum oldu.

Leipzig Şartı ve Geleceğe Yönelik Perspektifler

"Avrupa Siyasi Gündemi – Leipzig Şartı ve Yapılı Çevre Kalitesi" temasıyla düzenlenen özel oturumda şart metnini yayınlayan AB Dönem Başkanlığı olan **Almanya Ulaşım, Yapı ve Kentsel İşler Federal Bakanlığı'ndan Parlamento Üyesi Ulrich Kasparick** ve şu andaki AB Dönem Başkanı **Slovenya Çevre ve Mekânsal Planlama Bakanı Janez Podobnik** konuyla ilgili güncel durum ve gelişmeleri aktardılar. AB ülkelerinin kentsel gelişim ve bölgesel uyumdan sorumlu bakanlarının Leipzig'de 24-25 Mayıs 2007'de gerçekleştirdikleri gayriresmî toplantıda kabul edilen Leipzig Şartı[1], Avrupa kentlerinde sürdürülebilirliği sağlamak için izlenmesi gereken ilkeleri sıralıyor. Leipzig Şartı, daha önce kabul edilen Kasım 2004 tarihli Rotterdam Kent Müktesebatı ve Aralık 2005 tarihli Bristol Mutabakatı'nın bir devamı olmasının yanı sıra, özellikle mimari kalitenin sürdürülebilir kentlerin oluşturulmasındaki rolünü vurgulaması ve hükümetleri bu faktörü dikkate almaya çağırması açısından önem kazanıyor.

Dönem Başkanlığı yetkilileri, gelecekte yalnızca sürdürülebilir kentlerin rekabetçi olacağının ve bu nedenle Avrupa'da bütüncül kentsel gelişme politikaları geliştirmenin olmazsa olmaz bir koşul olduğunun farkında olduklarını belirttiler. Kentsel boyutu ulusal gelişme politikalarının bir parçası haline getirdiklerini söyleyen Almanya ve Slovenya yetkilileri, Leipzig Şartı'nın bu amaçla politikacıların mimarlar, diğer ilgili meslek disiplinleri, hükümet dışı organlar, sanayi, araştırmacılar ve vatandaşlar arasında koordinasyonu sağlama, üye devletler ve Avrupa kurumları arasındaki diyalogda süreklilik oluşturma, yapılı çevrede enerji verimliliği için koordinasyonu geliştirme ve bölgesel planlama konusunda eşgüdümü sağlama gibi hedeflerinin takipçisi olacaklarını bir kez daha teyid ettiler.

Çevresel Boyut: Yapılı Çevrede Sürdürülebilirlik

Mimarlığın çevresel boyutunu ele almayı amaçlayan bu oturum, **ARUP Sürdürülebilir Kentsel Gelişim Lideri Gary Lawrence** tarafından yapılan bir tematik sunumla açıldı. Dünya genelinde 70 ofise sahip ARUP adına sürdürülebilir kentler hakkında danışmanlık hizmeti veren Lawrence, yapılı çevrede sürdürülebilirliğin yalnızca yeni yapılarla sınırlı kalarak elde edilemeyeceğini, kentsel yenileme ve mevcut yapı stokunun sürdürülebilir hale getiril-

[1] Leipzig Şartı'nın orijinaline ulaşmak için: **www.mo.org.tr/UIKDocs/leipzigsarti.pdf**

mesinin hayati olduğunu vurgulayan bir sunum yaptı. Lawrence, aynı zamanda dünyadaki ilk sürdürülebilirlik odaklı belediye planının oluşturulmasını öngören "Sürdürülebilir Seattle'a Doğru"[2] programının da liderlerinden biri. Bu program kapsamında yerel ve bölgesel hükümetler, özel sektör temsilcileri ve toplum temsilcileriyle biraraya gelerek ortak bir gündem oluşturuyor; bölgeye komşu diğer bölgelerle iletişim ağları geliştiriliyor; liderler, vatandaşlar, plancılar, müteahhitler ve akıllı gelişimde yer alan tüm meslek adamları için kamusal diyalog, kentsel planlama ve tasarım, atıklar, enerji, gıda güvenliği, ulaşım gibi pek çok konuda eğitim programları sunuluyor.

Bu oturumda düzenlenen panel katılımcıları arasında **Brüksel Başkent Bölgesi Bakanı Charles Picqué, Avrupa Parlamentosu kentsel Konut Ortak Çalışma Grubu Başkanı Jean-Marie Beapuy, Macaristan'ın Baş Mimarı Eva Beleznay** ve **İsveç Götenburg Belediye Başkan Yardımcısı Anneli Hulthén** bulunuyordu. Panelistlerin konuşmalarındaki temel vurgu "Avrupa'nın güçlü ve içinde iyi bir şekilde yaşanacak bölgelere ve kentlere ihtiyacı olduğu" ve bunun için kent ve çevreyle ilgili tüm eylemlerin (konut, toplu taşıma, gençler için planlama, düşük enerjili yapılar, çöküntü alanlarının yeniden canlandırılması, ihalelerin çevreye duyarlı kriterler içermesi vs.) ortak bir strateji kapsamında "bütüncül bir yaklaşımla" yürütülmesi gerektiği oldu.

Kültürel Boyut: Kentsel Gelişimde Yapı Kültürünün Rolü

Mimarlığın sosyal, ekonomik ve çevresel boyutlarının kesişiminde yer alan kültürel boyutunu ele almayı amaçlayan oturumda "Dengeli bir Kentsel ve Mekânsal Gelişim İçin Yapı Kültürü" başlığını taşıyordu. Panel konuşmacıları arasında yer alan **Avrupa Komisyonu Eğitim ve Kültür Genel Müdür Odile Quentin** AB Sosyal Uyum Politikası *(territorial cohesion)* ve yapısal fonlarında mimarlığın artık ayrı bir başlık olarak ele alınması gerektiği düşüncesinde olduğunu ifade etti.

Rotterdam'daki Berlage Enstitüsü'nün Müdürü ve Avrupa Mimarlık Politikaları Forumu'nun (EFAP) Başkanı Rob Docteur, mimarlık ve pazar arasındaki ilişkiyi sorgulamak için iki soru üzerinde yoğunlaşmamız gerektiğini söyledi: "Mimarlık pazar oluşturabilir mi?" sorusuna karşılık Docteur, Rotterdam kentinde adayı ana karaya bağlayan Erasmus Köprüsü'nün yapılmasının ardından ada üzerinde pekçok gelişimin teşvik edilmesi ve böylece mimarlığın pazarı desteklemesini örnek olarak verdi. "Pazar mimarlık oluşturabilir mi?" sorusunun ardından ise, mimarlık yayınlarında çoğunlukla örnek yapılar olarak okullar ve konutlar gibi yapı türlerinin yer aldığına, bununla birlikte alışveriş merkezleri gibi pazarın doğrudan ürünü olan yapıların bu yayınlarda fazlaca yer bulmadığına dikkat çekti. Dolayısıyla mimarlığın pazar üretebileceğini, pazarın ürettiği mimarlığın ise ancak belli bir kapsamda değerlendirilebileceğini belirtmiş oldu.

Hollanda'nın A10 Mimarlık Dergisi'nin Editörü Hans Ibelings dinamik yapı endüstrisi ile mimarlık kültürü ve kalitesinin eşit hızda ilerlemediği ana fikri üzerinde durdu. Bu anlamda, yapı sektörü ve endüstrisinin başarısının üretilen yapı miktarı ve çeşidiyle ölçülebileceğini, fakat mimarlık kültürünün gelişmesi ve yapılı çevre kalitesinin elde edilmesinin birçok farklı faktöre bağlı olduğunu hatırlattı. Dolayısıyla yapı üretimindeki canlılığın, yapı kültürünün iyi olduğu anlamına gelmediğini vurguladı. **Fransa Kültür ve İletişim Bakanlığı Mimarlık Müdürü Jean Gautier** kültürel çeşitliliğin mimari çeşitliliği de beslediği tespitinde bulunarak, yeni binaların yapılması kadar mevcut dokunun yenilenmesinin de sürdürülebilir gelişme için şart olduğunu ekledi.

ACE Konferansı: Sonuçlar ve Gelecek Vizyonu

Konferansta yapılan konuşmalar ve değerlendirmelerde öne çıkan mesajlar kısaca şöyle özetlenebilir:

- Gerek Avrupa genelinde gerekse ulusal ölçekte mimarlık, kent ve yapılı çevre kalitesi konularının temel bir politika olarak ele alınması gereği;
- Kamunun yapılı çevre kalitesinin geliştirilmesindeki öncü rolü ve örnek kamu projelerinin önemi; kamu otoritelerinin birer bilgi platformu ve paylaşım ağı olarak görev yapmaları, farklı taraflar arasında koordinasyon sağlamaları, insan ihtiyaçlarına cevap veren standartlarla ve örnek projelerle öncü rol oynamaları ve kaynakları gerçekten ihtiyaç duyulan alanlara yönlendirmeleri gereği;
- Yapıların ve yapılı çevrenin kalitesinin ekonomik parametrelerle değerlendirilemeyeceği; mimarlık ve inşaat hizmetlerinin alımında niteliğe bağlı kriterlerin kullanılmasının gereği;

[2] Seattle programı hakkında kapsamlı bilgiye ulaşmak için :**www.sustainableseattle.org**

- Kentle ilgili kararlarda, politikacılar ve yönetimlerin farklı meslek grupları ve toplumla diyalog içine girmesi;
- Kentin planlanmasının özel sektör aktörleri, kamusal ve politik aktörler, mimarlar, plancılar ve tasarımcılar arasında bir etkileşimden doğması gerektiğini ve bu nedenle tüm bu taraflar arasında ortak bir kentsel kültür geliştirilmesi gerektiği;
- Kamu-özel ortaklıkları gibi, kentin kamusal alanlarını özelleştirmeye yönelik olan ve meslek alanlarının planlama sürecine yeterince girmesini engelleyerek sonuç ürünün niteliğinde düşmeye neden olan mekanizmalardan kaçınılması gereği; bunun yerine kamu yararına ve kent için olumlu sonuçlar üreten mekanizmaların geliştirilmesi ihtiyacı.

Tüm bu oturumların sonucunda ACE Konferansı, mimarlık mesleği ve onun sonuç ürünü olan yapılı çevrenin sosyal, ekonomik, çevresel ve kültürel boyutları açısından doğrudan ve dolaylı sorumluluk üstlenen Avrupalı politikacılar ve bürokratların gündemine mimarlığı taşımak açısından oldukça önemli bir adım oldu. Konferanstan sonraki günlerde yapılan ACE Genel Kurulu'ndaki değerlendirmelerin ardından ACE üyesi örgütler, ACE Konferansı'nı başarılı bulduklarını ifade ederek bu konferansın farklı konuları ele alacak biçimde önümüzdeki dönemlerde düzenli olarak gerçekleştirilmesi kararını aldılar.

Konferans programı ve ayrıntılı bilgi için:
www.ace-cae.org

ACE Genel Kurulu Nisan 2008'de Brüksel'de Toplandı

11-12 Nisan 2008 tarihlerinde Brüksel'de gerçekleştirilen ACE Genel Kurul toplantısının en önemli gündem maddeleri arasında, ilk defa düzenlenen ACE Konferansı'nın değerlendirilmesi, ACE'nin Avrupa Mimarlık Okulları Birliği (EAAE) ile sürdürdüğü, mimarlık eğitiminin 5 yıla çıkartılması hakkındaki kampanya ve UIA 2008 Torino Kongresi'ne ACE tarafından sunulması planlanan Sürdürülebilir Mimarlık Bildirgesi olmak üzere çeşitli konular üzerinde değerlendirmeler bulunuyordu. Genel Kurul'da görüşülerek karara bağlanan konular şu şekilde özetlenebilir:

- ACE, bir süredir Rusya Mimarlar Birliği (UAR) ile bir işbirliği anlaşması imzalamak üzere müzakereler sürdürmekteydi. Bu müzakerelerin sonuçlanmasıyla imzalanmasına karar verilen işbirliği anlaşması, Avrupa Birliği ve Rusya Federasyonu'ndaki mimarların serbest dolaşımdan yararlanması için gereken adımların atılması; her iki tarafta açılan mimarlık yarışmalarının karşılıklı olarak duyurularak karşı taraftan mimarlarının bu yarışmalara katılımının desteklenmesi; kaliteli bir yapılı çevre için mimarlık mesleği ve hizmetlerinden standartların yükseltilmesi gibi konularda işbirliği öngörüyor. Ayrıca ACE ve UAR, mimarların kayıt ve lisans sistemleri, mimarlık eğitimi ve staj mekanizmaları, meslek etiği ve mimari tasarım ve planlama gibi konularda bilgi alış-verişinde bulunacaklar. Bu anlaşmanın ardından iki örgüt, kaynaklarının yettiği ölçüde karşı tara-fın toplantılarına gözlemci olarak katılmak üzere delege gönderecek, mimari sergiler ve basılı malzemelerin değişimini sağlayacak ve her iki tarafta mimari yeterliliklerin tanınması konusundaki yetkili kurumların karşılıklı tanıma anlaşmaları yapmalarını teşvik edecek.

- ACE, Avrupa'da mimarlık eğitiminin, mesleğinin ve hizmetlerinin mevcut durumunu somut verilere dayanarak ortaya çıkarmak üzere son iki yıldır bir Sektör Araştırması çalışması yapıyor. İki aşamalı olarak öngörülen bu araştırmanın ilk aşamasında ACE üyesi bütün meslek ve kayıt kuruluşlarına bir anket gönderilerek alınan sonuçlarla durumun genel hatları çizilmişti. Gelinen ikinci aşamada, bu kapsamın daha da geliştirilmesi ve sektörel araştırmalar konusunda uzmanlaşmış bir şirket aracılığıyla, hem istatistiki hem de gerçekçi veriler elde edilerek, bir rapor üretilmesi sözkonusu oldu. İkinci aşamayla ilgili olarak bir önceki Genel Kurul kararı doğrultusunda ihaleye çıkılmıştı. Bu Genel Kurul'da ise bu ihalenin sonuçları değerlendirilerek, Yönetim Kurulu'na yetki verildi. ACE'nin önümüzdeki yıla doğru sonuçlandırmaya hazırlandığı bu araştırmanın, Avrupa'nın farklı ülkelerinde mimarlık eğitimi, mesleği ve hizmetlerinin gerçekleştirilme şeklinin yanı sıra, mimarlık uygulamasında çalışanların ekonomik profili hakkında önemli bilgiler içermesi bekleniyor.

- Bu yılki Genel Kurul'un bir gün öncesinde gerçekleştirilen ACE Konferansı'nın Genel Kurul delegeleri tarafından değerlendirilmesi ve geleceğe yönelik olarak, bu konferansların tekrarlanması konusunun tartışılması önemli gündem maddelerinden biriydi. Delegeler, konferansı çok

başarılı bulduklarını ifade ederek, bu tür bir konferansın, ACE'nin kaynakları ve işgücüne göre belirlenecek periyotlarla düzenli olarak gerçekleştirilebileceğine karar verdiler. Bu aslında ACE'nin ve dolayısıyla mimarlığın AB'nin siyasi ortamında görünürlüğünü de artıracak bir gelişme oldu.

- ACE ve EAAE'nin mimarlıkta yeterlilik için asgari eğitim şartının beş yıla çıkartılması hakkında ortak olarak yürüttüğü kampanya konusunda ACE üyeleri olumlu görüşlerini tekrarlayarak, bu konuda yol alınması için gerekenlerin yapılması konusunda kararlılıklarını ifade ettiler.

- Mesleki Sorumluluk Sigortası Çalışma Grubu ve ayrıca Genel Kurul'a bu konuda teknik bilgi sunmak üzere çağırılan sigortacılar mimarlar açısından mesleki sorumluluk sigortası konusunda dikkat edilmesi gereken konuları sıraladılar:

- Yapı sektörünün farklı aşamalarında çalışan tüm tarafların (mühendisler, müteahhitler vb.) mesleki sorumluluğu paylaşmaları gerekiyor. Bazı yasal düzenlemeler, projede çalışan herhangi bir tarafın tüm sorumluluğu üstlenerek suçlanmasına neden olabiliyor. Mimarın içinde bulunduğu inşaat sürecinde çok çeşitli teknik katkı ve sorumluluk olduğundan, tüm tarafların sorumluluğunun mutlaka ayrı ayrı tanımlanması gerekiyor.
- Mesleki sorumluluk sigortası üçe ayrılıyor: Kişiye özel, projeye özel, karışık. Yalnızca projeyi içeren sigorta, mimarın verdiği çeşitli danışmanlıkların sigorta dışı kalmasına neden olabiliyor. Kişiye özel sigorta, projelerin sigortalanmasından daha ekonomik olabiliyor. Bununla birlikte, her ikisinin de bulunduğu karışık tipte uygulamanın tercih edilmesiyle en sağlıklı sonuç elde ediliyor. Böylece mimar tüm projelerini kapsayacak şekilde sigorta yaptırıyor, fakat her bir proje hakkında sigorta şirketini bilgilendirerek bazıları için gerekirse ek prim ödüyor.
- Sınırlar arasında dolaşan mimarlar için, mevcut sigortalarının başka ülkelerde kullanılması mümkün olmalı veya bir ülkede uygulama yapacak meslek adamları başka ülkelerde sigorta yaptırabilmeliler.
- Sigortanın tasarım ve inşaatın hangi aşamalarını içerdiği net bir şekilde açıklanmalı.
- Sigortayı ilgilendiren ulusal mevzuatlar uyumlaştırılmalı.

ACE, bu konuda Avrupa'da farklılaşan uygulamaları tespit etmek üzere, bir anket çalışması yürütmeyi sürdürüyor. Bu çalışmaların ardından, mesleki sorumluluk sigortası konusunda farklı ülkeler için örnek olabilecek, mimarlık perspektifinden çeşitli öneriler getirmesi bekleniyor.

- ACE'nin UIA I. ve II. Bölgeleri ve UMAR'ın da katkılarıyla UIA 2008 Torino Kongresi'ne ortak olarak sunmayı düşündüğü Sürdürülebilir Mimarlık Bildirgesi Genel Kurul tarafından onaylandı. Bildirge, "yapılı çevrenin tasarımının insanların ve diğer canlıların yaşamlarını sürdürebilmeleri, dünyanın bütünlüğü ve biyolojik çeşitliliğin korunması ve iklim değişikliği ile sürdürülebilir olmayan gelişme süreci sonucunda gelecek nesillere bırakılacak mirasın tehdit altında olması gibi konularda temel bir rol üstlendiğinin" altını çiziyor. Bu bildirgeyle mimarlık mesleğini temsil eden örgütler, mimarların bireysel pratiklerini çevresel konularda gerekli düzenlemeleri içerecek şekilde dönüştürmek, bütün mimarlık yarışmaları, kamu ihaleleri ve buna benzer rekabetçi seçim süreçlerinde sürdürülebilir tasarım ilkelerini teşvik etmek, mimarların çevresel konularda bilgi ve rekabetlerini artırmak, meslek kuruluşları ve örgütlerinde kaynakların korunması, geri kazanım, atıkların azaltılması ve benzeri çevresel konularda politikalar ve projeler üretmek yoluyla kurumsal liderlik sergilemek, mimarlığa yakın disiplinlerle ortak girişimlerde bulunarak çevresel açıdan sürdürülebilir bir gelecek için çalışmak ve hem ulusal hem de uluslararası örgütlerle dünya çapında sürdürülebilir gelecek amacı için işbirliği içinde çalışmak gibi eylemleri gerçekleştirmek konusunda anlaştıklarını belirtiyorlar.

Genel Kurul sonunda düzenlenen bir oturumda, çeşitli ACE üyesi örgütler Çocuk ve Mimarlık konusunda yaptıkları çalışmaları katılımcılara aktardılar. Bu sunumlara, **www.mo.org.tr** adresinde sol menüdeki ACE Belgeleri bölümünden ulaşılabiliyor.

ACE ve EAAE Beş Yıl Mimarlık Eğitimi İçin AB Dönem Başkanlıklarına Başvurdu

Avrupa'daki meslek örgütleri aracılığıyla 450.000'in üzerinde Avrupalı mimarı temsil eden Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE) ve Avrupa'daki 100'ü aşkın mimarlık okulundan öğretim görevlileri ve öğrencileri temsil eden Avrupa Mimarlık Eğitimi Birliği (EAAE) Yeterlilikler Direktifi'nde 4 yıl olarak belirtilen asgari mimarlık eğitimi süresinin 5 yıla çıkartılması gerektiğini ifade ederek, bu konuda

resmî sürecin başlatılması için 2008 yılı AB Dönem Başkanlıklarını yürütecek Slovenya ve Fransa'ya başvuruda bulundu. Ayrıca ACE ve EAAE, bu 5 yıllık eğitim süresinin 2 yıllık bir staj uygulamasıyla tamamlanması ve ancak bundan sonra yeterliliğin verilebilmesi konusunda da girişimlerde bulunuyor. Buna paralel olarak, direktifin öngördüğü mekanizma kapsamında, mimarlık alanındaki yeterliliklerle ilgili uzmanlardan oluşacak, mimarlığa özel bir komitenin kurulması için de girişimler sürüyor.

AB'de kabul edilen bir direktifte revizyon yapılması, özellikle de AB'nin Mevcut Kurucu Antlaşması kapsamında bu değişikliklerin oybirliği kararı gerektirmesi nedeniyle, bazen çok uzun bir süreç haline dönüşebiliyor. Ayrıca, bu revizyon için Üye Ülkeler'in tümünde yeniden danışma ve müzakere sürecinin başlamasının getireceği iş yükü ve diğer mesleklerde de olası yankılar uyandırarak yeni süreçler doğurması ihtimali, Avrupa Komisyonu'nun bu tür taleplere çok sıcak bakmamasına neden oluyor. Bununla birlikte, Avrupa'daki hem meslek ve eğitim çevrelerinin birtakım değişikliklerde mutabakata varmış olması, hem de AB Slovenya ve Fransa Dönem Başkanlıkları'nın bu konuda girişimlerde bulunmayı kabul etmesi, sürecin resmî olarak başlamasını sağlamış durumda. ACE'nin Nisan 2008'de Brüksel'de gerçekleştirilen Genel Kurul toplantısına katılarak direktifteki mevcut durum hakkında sunum yapan Avrupa Komisyonu Pazar Genel Müdürlüğü, Düzenlenmiş Meslekler Birimi Yöneticisi Pamela Brumter, Mesleki Yeterlilikler Direktifi'nin 2012 yılında kapsamlı bir yeniden değerlendirme sürecine gireceğini ifade ederek, bunun mimarlık bölümündeki revizyon için bir fırsat olabileceği mesajını verdi.

5 Yıllık Eğitim Süresi

Mimarlar Direktifi için müzakerelerin sürdürüldüğü 1970'lerin son, 1980'lerin ilk yıllarında, mimarlık eğitimi ve staj şartı konusunda asgari bir ortak şart belirlenmesinin önünde çeşitli engeller bulunmaktaydı. Bu müzakereler sırasında, Avrupa'da mimarlık eğitimi veren okulların büyük bir bölümü 5 yıllık eğitim sunmaktayken, bu konuda farklılıkları bulunan güçlü devletler kendi özel koşullarını ön plana çıkardılar ve özellikle Almanya'da farklı süre ve kapsamdaki eğitim kurumları bulunması nedeniyle, sonuçta elde edilen direktif metni asgari 4 yıllık bir eğitimin yerine getirilmesini şart koştu.

Mimarlar Direktifi (85/384/EC) metninin, 1999-2000 döneminde yeniden incelenmesinin ardından Mesleki Yeterliliklerin Tanınması Hakkında Direktif (2005/36/EC) hazırlanarak, eski metindeki mimarlıkla ilgili bölüm küçük değişikliklerle hemen hemen aynen yeni metne yerleştirildi. Böylece mimarlıkta yeterliliklerin alınması için asgari olarak 4 yıllık akademik eğitim koşulu değişmedi. Halbuki, eski direktiften bugüne kadar Avrupa'daki okulların çok büyük bir bölümü 5 yıllık eğitim süresine geçmiş durumdadır. Bu okullardaki 5 yıllık eğitim, aynı zamanda biri lisans, diğer yüksek lisans olmak üzere iki aşama öngören Bolonya süreciyle de paralel olarak yürümüştür. Ancak, iki aşamalı eğitimin başka zorlukları da gündeme gelmiştir. Bunların başında, birinci aşamanın unvan verilmesi için yeterli olmaması ve nitelendirmede karşılaşılan güçlükler gelmektedir. Buna bağlı olarak, ACE'de mimarlık eğitiminin asgari 5 yıl süreli olması konusunda resmî bir politika benimsenmiştir. Tüm bu süreçlere rağmen, Yeterlilikler Direktifi kapsamında mimarlık eğitimi için belirtilen asgari süre halen 4 yıl olarak geçmektedir.

[3] 1985 yılından beri geçerli olan Avrupa Konseyi Mimarlar Direktifi (85/384/CEE), 7 Eylül 2005 tarihli AB Resmî Gazetesi'nde yayımlanan AB Parlamentosu ve Komisyonu'nun Mesleki Yeterliliklerin Tanınmasına İlişkin Direktifi **(2005/36/EC)** ile yürürlükten kalkmıştır. 1985 tarihli Mimarlar Direktifi, mimari niteliklerle ilgili belgelerin karşılıklı tanınması ve hizmet dolaşımını kolaylaştırmak üzere yalnızca mimarlık alanına özel olarak üretilmiş bir metindir. 2005 tarihli direktif ise 402 meslek alanı için ortak bir düzenleme getiren genel bir direktiftir. Aralarında mimarlığın da bulunduğu 7 meslek alanı için özel düzenlemeler içermektedir. Bu direktifin asıl amacı AB üye ülkeleri arasında ortak ölçülebilir bir değerler sisteminin yaratılmasıdır. Mimarlık bu direktifte otomatik tanımaya sokulmuştur. Bir ülkenin diğer ülke hizmet sunucusunu tanıması ancak bu değerler sisteminin yaratılması ve ulusal sistemlerin de bu direktife uygun hale getirilmesi ile mümkün olacaktır. Hem 1985 tarihli mimarlık direktifinde hem de ortak direktifte mimarlık eğitiminin ifade edilen 11 kriteri karşılaması gerektiği belirtilmekte ve ortak bir asgari eğitim süresi anlayışı benimsenmektedir: "Mimarlık eğitimi, bir üniversite veya eşdeğer bir eğitim kurumunda, toplamda en az dört yıl tam zamanlı eğitimden veya en az üç yılı tam zaman aesasına dayalı altı yıl eğitimden oluşur. Bu eğitim üniversite düzeyinde bir sınavın başarıyla geçilmesi sonunda tamamlanır."

- Mimarlar Direktifi'ne Türkçe olarak ulaşmak için:
  www.mo.org.tr/UIKDocs/mimarlardirektifi.pdf
- Mimarlar Direktifi'nin İngilizce orijinal metnine ulaşmak için:
  www.mo.org.tr/UIKDocs/architectsdirective.pdf
- Mesleki Yeterlilikler Direktifi'nin özet Türkçe raporuna ulaşmak için:
  www.mo.org.tr/UIKDocs/yeterlikler.doc
- Yeterlilikler Direktifi'nin İngilizce orijinal metnine ulaşmak için:
  www.mo.org.tr/UIKDocs/qualificationsdirective.pdf
- Yeterlilikler Direktifi'nin ulusal yasalara yansıtılması için Avrupa Komisyonu'nun yayınladığı kılavuza ulaşmak için:
  www.mo.org.tr/UIKDocs/transpositionguide.pdf

Mevcut direktiflerin revizyon sürecinin uzun soluklu bir çalışma olduğunun farkında olan, ama mevcut durumdan tatmin olmayan ACE, EAAE ile birlikte, mimarlık eğitiminin asgari süresinin 5 yıla çıkartılması konusunda girişimde bulunmak üzere 2007 sonunda ortak bir karar almış ve 2008 yılı boyunca AB Dönem Başkanlıklarını yürütecek Slovenya ve Fransa'ya bu kararı iletmiştir. Bu konuya olumlu yaklaşan Slovenya Dönem Başkanlığı, diğer AB Üyesi Ülkeler arasında konuyla ilgili resmî bir danışma süreci başlatmıştır. ACE, üyesi olan meslek örgütlerini ulusal ölçeklerinde konuyla ilgili lobi çalışması yapmaya çağırmaktadır.

Bu lobi faaliyetiyle ilgili iki konu önem kazanmaktadır: Bunlardan ilki, ulusal veya Avrupa ölçeğinde bir meslek örgütü veya birliğinin direktifte revizyon için gerekçeli kararla dava açması halinde Avrupa Komisyonu'nun bu konuyu değerlendirmeye alabileceğini ifade eden direktif hükmüdür. Bu ACE'nin elini güçlendirmektedir. İkincisi ise, AB Reform Yasası sürecinin yol alması ve reformların kabul edilmesi halinde 2014 yılı itibariyle direktiflerin revizyonu için çoğunluklu oy sistemine geçilecek olmasıdır. Şu anda direktifin revizyonu, oybirliği kararı gerektirmektedir. Dolayısıyla, gelecekte direktifin revizyonu daha hızlı işleyen bir süreç haline gelebilecektir.

Mesleki Deneyim / Staj

Mimarlar Direktifi'nin hükümlerine göre Üye Ülkeler kendi topraklarında yerleşmek ve/veya hizmet vermek isteyen yabancılara mesleki deneyim / staj şartı getirebiliyorlardı. Bu olanak, Mesleki Yeterlilikler Direktifi'nde bulunmamaktadır. Yeterlilikler Direktifi, Mimarlar Direktifi ile kıyaslandığında, yalnızca yeterlilikleri ifade eden değil, aynı zamanda pazara girişi de sağlayan bir direktif haline gelmiştir. Çünkü Yeterlilikler Direktifi'nde listelenen, asgari 4 yıl mimarlık eğitimi ve sınav koşuluna bağlı olarak tanımlanan yeterliliğe sahip bir kişi, herhangi başka bir AB Üye Ülkesi'nde otomatik olarak tanınmakta, mesleği uygulama hakkını elde etmektedir. Bu durum, ulusal düzeyde staj koşulu bulunan pek çok Üye Ülke olduğu dikkate alındığında, meslek için ciddi bir sıkıntı doğurmaktadır. Staj koşulu bulunmayan bir ülkeden gelen ve mimarlık alanında yeterliliğe sahip bir kişiye yeterliliğin tanınması için staj şartı sorulamamaktadır. Mesleğin kamu yararı boyutunu ve mesleği uygulayan kişilerin yeterince eğitimli ve deneyimli olması gereğini dikkate alan ACE, yukarıda ayrıntıları ifade edilen resmî politikasına 2 yıllık mesleki deneyim şartını da eklemiştir.

Tabii ki bu konu, yalnızca Yeterlilikler Direktifi'ne stajla ilgili bir ifadenin eklenmesiyle çözülemez. AB ülkelerindeki meslek ortamlarının staj konusunda ortak bir uyum sürecine girmeleri için de çalışma yapmak gerekmektedir. Eğitim ve meslek ortamları ancak belli noktalarda kendi uyumlarını sağlayabildikleri ölçüde siyasi sürece daha kolay etki edebileceklerdir. Bu konuda ACE, yürütmekte olduğu Avrupa'da Mimarlık Alanında Sektör Araştırması kapsamında ülkelerdeki durumu tespit etmeye çalışmakta; Staj Çalışma Grubu aracılığıyla ortak bir model önerisi geliştirmektedir.

Önemli bir konu da, yalnızca Yeterlilikler Direktifi'nin ekine konulması için Üye Ülkeler tarafından bildirilen yeterliliklerin otomatik tanıma sağlamasıdır. Dolayısıyla, herhangi bir ülkedeki bir eğitim programı, direktifte belirtilen koşulları sağlasa bile, ülke tarafından bu program resmî olarak Avrupa Komisyonu'na bildirilmedikçe, bu eğitim programının mezunları direktif kapsamında otomatik tanınmadan yararlanamamaktadır. Avrupa'daki pek çok programın bu koşulu sağladığı halde listeye henüz bildirilmediğini de biliyoruz. Bu konuda sıkıntılar yaşanmaktadır. Çeşitli sorunlar yaşandıkça, üye ülkeler eksik bildirilen bazı programların farkına varmakta, bunu komisyona bildirmekte, fakat yine de bu programın listeye eklenme süreci belirli bir zaman almaktadır.

ACE'nin bir diğer hedefi, yalnızca eğitim süresi ve sınav koşulunun belirtildiği bu listede, staj koşullarının da belirtilmesini sağlamaktır. Dolayısıyla, her ülke yeterliliğin verilmesini sağlayan eğitim, staj, sınav ve benzeri koşullarını tam olarak listelemelidir. Ancak böyle bir sistemin geliştirilmesiyle, bir mimarın bağımsız olarak mesleğini uygulayabilmesi için hem ulusal hem de Avrupa ölçeğinde en sağlıklı ve kapsamlı yeterlilik mekanizması oluşturulabilecektir.

Mimarlığa Özel Bir Danışma Komitesi

Mimarlık alanında yeterliliklerin tanınması konusunda kurulan sistemde sorunlu olarak görülen bir başka alan da, Mimarlar Direktifi'nin öngördüğü, mimarlıkta yeterlilikler konusundaki sorunları ve konuları ele almak üzere görev yapan ve Üye Ülkeler'de uzmanlardan oluşan Danışma Komitesi'nin yerini, Mesleki Yeterlilikler Direktifi kapsamındaki bütün düzenlenmiş mesleklerle ilgili görev yapan genel bir Koordinatörler Grubu'nun almış olmasıdır. Dolayısıyla eskiden mimarlık alanındaki yeterlilikler mekanizmasının işletilmesi konusunda bu alanı bilen kişiler danışmanlık rolü üstlenirken, şu anda

çok farklı meslek alanlarından görevliler pek çok farklı alanı ele almak zorunda kalmaktadırlar. Bu kişilerin mimarlığın kendine özgü doğası hakkında bilgi sahibi olmaları çok zordur. Ayrıca, Avrupa'da mimarlık eğitimi uyumlaşmamış durumdadır. Bu, bir yandan Avrupa'daki mimarlık ortamına zenginlik getirirken, diğer yandan da yeterliliklerin tanınması konusunda özelleşmiş uzmanlar tarafından yürütülmesi gereken sürekli bir ölçme ve değerlendirme çalışması gerektirmektedir. Bu nedenle mimarlık alanının kendine özel bir danışma komitesine sahip olması gerektiği açıktır.

Avrupa Komisyonu yakın bir dönemde ACE'ye Yeterlilikler Direktifi kapsamındaki Koordinatörler Grubu'nun çeşitli uzmanlık alanlarına sahip alt gruplar kurma yetkisi olduğunu bildirmiştir. Bundan hareketle ACE, mimarlık eğitiminin süresi ve staj uygulamalarının yanında, bir de mimarlık alanında uzman bir alt grubun oluşturulması konusunda lobi faaliyeti yürütmeye karar vermiş, bu konudaki süreç de başlamıştır.

Mimarlar Odası UIA II. Bölge ve FABSR Toplantılarına Evsahipliği Yaptı

Mimarlar Odası, 21-22 Şubat 2008 tarihlerinde İstanbul'da Feriye Kültür Merkezi'nde Karadeniz Bölgesi Mimarlar Forumu (FABSR) ve Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA) II. Bölge çalışma toplantılarına evsahipliği yaptı. Programa paralel olarak, ilk gün öğleden sonra dışarıdan katılımcılara da açık olan "Karadeniz: Ortak Yaşam Alanımız - Sorunlar ve Olanaklar" temalı bir panel düzenlendi.

21 Şubat sabah saatlerinde yapılan **Karadeniz Bölgesi Mimarlar Forumu (FABSR)** toplantısına Bulgaristan, Gürcistan, Romanya, Rusya, Türkiye ve Ukrayna'dan mimarlık örgütlerinin temcileri katılırken, FABSR üyesi olan fakat toplantıya katılamayan Ermenistan ve Azerbaycan mimarlık örgütleri iyi dilek mesajları gönderdiler.

FABSR, Ekim 1995'te Gürcistan Mimarlar Birliği'nin düzenlediği "Karadeniz Bölgesi Mimarları Konferansı"nda alınan kararla, Türkiye Mimarlar Odası'nın da desteğiyle kuruldu. FABSR'nin kuruluşundan bu yana hedeflenen etkinlik düzeyine ulaşmadığını gözlemleyen Mimarlar Odası, bu toplantıda Karadeniz mimarları arasındaki işbirliğinin artırılması ve FABSR işleyişinin geliştirilmesi için yeni bir program önerisi sundu. Toplantıda, daimi sekreteryası bir süredir Gürcistan'da olan ve dört yıldır Ukrayna'nın başkanlığını sürdürdüğü FABSR'de aktif görevde bulunmak istediğini ifade eden Mimarlar Odası'nın önümüzdeki dönem için başkanlık görevini yürütmesine karar verildi. Mimarlar Odası'nın sunduğu programda, Karadeniz bölgesinde mimarlık ve kentlerle ilgili mevcut bilgi ve araştırmaların derlenmesi, ortak iletişim ağı ve platformlarının oluşturulması, ortak projeler ve bilimsel araştırmaların, yayınların geliştirilmesi konularında çalışmalar yürütülmesi ve özellikle Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (KEİ) olmak üzere, Karadeniz ülkelerinin kurdukları ortak platformların kendi alanımızla doğrudan veya dolaylı ilgili birimleriyle işbirliği içinde olunması gibi eylemler yer alıyor. Toplantıya KEİ temsilcilerinin de katılması yeni işbirliği olanaklarının tartışılmasını sağladı. Forum toplantısı sonucunda kabul edilen İstanbul Bildirgesi ile birlikte yeni programın anahatları duyurulurken, Karadeniz'de mimarlık, kentler, kültürel miras ve çevreye yönelik güncel konular hakkında mimarlık perspektifinden çeşitli değerlendirmeler de kamuoyunun bilgisine sunulmuş oldu.

FABSR toplantısı sonrasında aynı günün öğleden sonrasında gerçekleştirilen **"Karadeniz: Ortak Yaşam Alanımız - Sorunlar ve Olanaklar"** panelinde, Karadeniz'de kültürel miras, kimlik, kent ve çevre konularında sunuşlar gerçekleştirilerek, katılımcılarla birlikte değerlendirmeler yapıldı. Panelin, Aydan Erim tarafından yönetilen **"Kültürel Miras ve Kimlik"** konulu ilk oturumunda Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nden Doç. Dr. Deniz İncedayı kültürel mirasın korunmasına ilişkin değişen yaklaşımlar ve geleceğe yönelik perspektiflerle ilgili kuramsal bir yaklaşım sunarken, Gürcistan Mimarlar Birliği'nden Marina Tumanishvili Gürcistan'dan kültürel mirasın korunmasına ilişkin bina ve kent ölçeğinde örnekler sundu. Ayrıca yine bu oturumda söz alan KEİ Daimi Sekreteryası'nda Kültür Çalışma Grubu'ndan Sorumlu Müdür Predrag Gavrilovic konuyla ilgili güncel gelişmeler hakkında kendi perspektiflerini aktararak, bölge mimarlarıyla özellikle kültürle ilgili KEİ Çalışma Grubu kapsamında işbirliği olanakları bulabilmeyi dilediklerini ifade etti.

Bulgaristan'dan UIA'nın Eski Başkanı Georgi Stoilov'un yönettiği **"Kent ve Çevre"** konulu ikinci oturum, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden Prof. Dr. Ruşen Keleş'in kent, çevre ve kimlik konularını insanlığın ortak mirası, çevresel güvenlik, ortak sorumluluk, sürekli ve dengeli geliş-

me ve gelecek kuşakların hakları ve uluslararası işbirliği gibi ilkeler bağlamında değerlendirdiği kapsamlı sunuşuyla başladı. Onun ardından, İstanbul Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Bayram Öztürk kendi dalından bir bakışla Karadeniz'de yaptığı çalışmalardan hareketle su kirliliği üzerinde durarak, bu konunun uluslararası boyutuna vurgu yaptı ve geleceğe ilişkin değerlendirmeler yaptı. Rusya Mimarlar Birliği Başkanı Yury Gnedovsky Sochi bölgesinde olimpiyata yönelik hazırlanan gelişme projelerinden bahsederek, bu projelerin çevreye duyarlı olması konusunda yaptıkları eleştiri ve önerileri anlatırken, Gürcistan Mimarlar Birliği'nden Revaz Avalishvili Gürcistan'da yürüttükleri kıyı yönetimi projesi hakkında bilgi verdi. Her iki oturum sonunda da katılımcılar panelistlere çeşitli sorular yönelterek, konularla ilgili değerlendirme yapma fırsatı buldular.

22 Şubat tarihinde tüm gün boyunca gerçekleştirilen **UIA II. Bölge toplantısı,** Doğu Avrupa ve Orta Doğu ülkelerinin mimarlık örgütlerinden temsilcilerin yanı sıra, UIA ve ACE yöneticilerinden oluşan bir davetli misafirler grubunu bir araya getirdi. Bu toplantı, Temmuz 2008'de gerçekleştirilecek UIA 2008 Torino Kongresi ve Genel Kurulu'nun yaklaştığı bugünlerde gündemdeki konuları değerlendirmek ve biraraya gelerek fikir alışverişinde bulunmak için önemli bir platform yarattı.

UIA'nın II. Bölgesi bu toplantıya katılan Belarus, Bosna Hersek, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Filistin, Gürcistan, Hırvatistan, Kazakistan, Kıbrıs, Baltık kesimi (Estonya-Letonya-Litvanya), Lübnan, Macaristan, Makedonya, Özbekistan, Polonya, Romanya, Rusya, Slovakya, Slovenya, Suriye, Türkiye, Ukrayna ve Yunanistan mimarlık örgütlerinin yanı sıra, toplantıya katılamayan Azerbaycan, Bosna Hersek, Ermenistan, Kırgızistan ve Sırbistan Karadağ'ı da kapsıyor. Toplantıya sözkonusu ülkelerden temsilcilerin yanı sıra, UIA Başkanı Gaetan Siew, UIA Başkan Yardımcıları, II. Bölgeden UIA Konsey Üyeleri, II. Bölgeden UIA Eski Başkanları ve Başkan Yardımcıları da katıldılar. Ayrıca, toplantıdaki davetli katılımcılar arasında Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE) Başkanı Juhani Katainen ve ACE Genel Sekreteri Alain Sagne de bulunuyordu. Toplantıda UIA II. Bölge üyesi meslek kuruluşları etkinlikleriyle ilgili bilgilendirmeler sundular. Bunun sonrasında II. Bölge etkinlikleri ve UIA 2008 Torino Kongresi ve Genel Kurulu hakkıdna sunuşlar yapıldı.

UIA Başkanı, UIA'nın II. Bölgeden Sorumlu Başkan Yardımcısı ve ACE Başkanı'nın toplantı nedeniyle ülkemizde bulunmasından hareketle, II. Bölge toplantısı öncesinde sabah saatlerinde Mimarlar Odası Genel Başkanı Bülend Tuna'nın da katılımıyla bir basın toplantısı düzenlendi. Basın toplantısında hem genel toplantı programı hakkında bilgi verildi hem de yabancı mimarların ülkemizde proje süreçlerinde yer almaları, uluslararası yarışma prosedürlerinde görülen aksaklıklar, kentleşme ve kentsel dönüşüm projeleri gibi ülkemizde mimarlık ve kentle ilgili güncel konular hakkında UIA ve ACE Başkanları görüş ve değerlendirmelerini sundular. Bu görüşlerde, ülkemizde yaşanan kentleşme ve mesleki hizmetlerin küreselleşmesine ilişkin baskıların diğer ülkelerde de bir sorun olarak ortaya çıktığı ve UIA'nın yabancı mimarların yaptıkları çalışmalarda yerel mimarlarla ortaklık kurmaları konusundaki ilkesinin önemi vurgulandı. Ayrıca yalnızca mimarlık hizmetlerinin kalitesinin geliştirilmesinin yeterli olmadığı ve tüketiciler-işverenler-kullanıcılardan oluşan grubun da nitelikli bir yapılı çevre talep ediyor olması gerektiği ifade edildi.

ACE-EAAE Ortak Çalışma Grubu'nun Mimarlık Eğitiminin Asgari Süresi Hakkında Kararı

Çeviri: Tuğçe Selin Tağmat

Avrupa'daki meslek örgütleri aracılığıyla 450.000'in üzerinde Avrupalı mimarı temsil eden Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE) ve Avrupa'daki 100'ü aşkın mimarlık okulundan öğretim görevlileri ve öğrencileri temsil eden Avrupa Mimarlık Eğitimi Birliği (EAAE) Yeterlilikler Direktifi'nde dört yıl olarak belirtilen asgari mimarlık eğitimi süresinin beş yıla çıkartılması gerektiğini ifade ederek, bu konuda resmî sürecin başlatılması için 2008 yılı AB Dönem Başkanlıklarını yürütecek Slovenya ve Fransa'ya başvuruda bulundu. Ayrıca ACE ve EAAE bu beş yıllık eğitim süresinin iki yıllık bir staj uygulamasıyla tamamlanması ve ancak bundan sonra yeterliliğin verilebilmesi konusunda da girişimlerde bulunuyor. Buna paralel olarak, Direktif'in öngördüğü mekanizma kapsamında mimarlık alanındaki yeterliliklerle ilgili uzmanlardan oluşacak mimarlığa özel bir komitenin kurulması için de girişimler sürüyor. ACE ve EAAE tarafından, mimarlık eğitiminin asgari süresinin beş yıla çıkartılması hakkında benimsenmiş olan aşağıdaki karar, EAAE Konseyi tarafından 25 Kasım 2007 tarihinde, ACE Genel Kurulu tarafından 30 Kasım 2007'de kabul edilmiştir.

Karar metninin orijinaline ulaşmak için:
www.mo.org.tr/UIKDocs/ace-eaae-architecturaleducation.pdf

ACE-EAAE Ortak Çalışma Grubu:

"Mimarlar Direktifi"nin (85/384/EEC) "Mesleki Yeterliliklerin Tanınması Hakkındaki Direktif"in (2005/36/EC) yürürlüğe girmesiyle birlikte yürürlükten kalktığını;

"Mesleki Yeterliliklerin Tanınması Hakkındaki Direktif"in, AB Üye Ülkelerinin Bolonya Süreci'ni kabul etmelerinin ardından yaşanan gelişmeleri dikkate almaksızın, mimarlıkta yeterliliğe sahip kişilerin tanınma prosedürlerine ilişkin ciddi birtakım değişiklikler getirdiğini;

Aynı zamanda, özellikle 4 yıl olarak kalan asgari eğitim süresi olmak üzere, "Mimarlar Direktifi"nin temel hükümlerinin doğrudan "Mesleki Yeterlilikler Direktifi"ne aktarılmış olduğunu;

Toplamda üç aşamalı bir yüksek öğretim sistemi öngören Bolonya Süreci'nin kabul edilme ve uygulanma sürecinin, AB'deki lisans eğitimi gören kesimi etkisi altına almaya başladığını ve bu süreçte mimarlık alanı için kabul görmüş iki aşamalı yaklaşımın ilk aşamasının 3 yıllık, ikinci aşamasının 2 yıllık bir dönemden oluştuğunu;

ACE üyesi olan, AB'nin tüm ülkelerindeki temsili ve düzenleyici meslek örgütlerinin, mimarlık eğitiminin en az 5 yıllık akademik eğitimin ardından 2 yıllık mesleki staj deneyimini içermesi gerektiği konusunda resmî bir politika kabul etmiş olduklarını;

Avrupa Mimarlık Okulları Başkanları'nın, Hanya Bildirisi'nde, bir mimarın meslek uygulamasına girişini sağlayan mimarlık diplomasının en az 5 yıllık bir eğitim sonrasında verilebileceğini kabul ettiklerini;

ACE Genel Kurulu'nun, dünyada mimarların yeterliliği için asgari koşulu 5 yıllık eğitim ve 2 yıllık pratik deneyim olarak belirleyen, UIA tarafından 1999 yılında Pekin'de kabul edilen tavsiye kararını resmî olarak kabul etmiş olduğunu;

ACE ve EAAE'nin, 5 yıllık akademik eğitimin, belirli bir pratik deneyim süreciyle tamamlanmaması halinde, kişiye mimarlık mesleğini bağımsız olarak yerine getirebilmesi için gerekli tüm beceri ve donanımı sağlayamayabileceğinin farkında olduklarını;

hatırlatır.

Bundan hareketle, ACE-EAAE Ortak Çalışma Grubu, AB'nin önümüzdeki iki dönemde dönem başkanlıklarını yürütecek olan Slovenya ve Fransa Dönem Başkanlıkları'na ve sonra onları izleyecek diğer dönem başkanlıklarına, kamu yararını gözetmek ve tutarlı bir sistem oluşturmak amacıyla başvuruda bulunarak, Mesleki Yeterlilikler Direktifi'nde Madde 46(1)'in ilk paragrafında aşağıda belirtilen değişikliğin yapılması için, mimarlık eğitiminde aranan asgari koşullar konusunun Bakanlar Konseyi'ne getirilmesini talep etmektedir:

Mevcut Metin
Madde 46 **Mimarlık Eğitimi**
1. Mimarlık eğitimi, bir üniversite veya eşdeğer bir eğitim kurumunda, toplamda en az **dört yıl tam gün eğitimden veya en az üç yılı tam gün esasına dayalı altı yıl eğitimden** oluşur. Bu eğitim üniversite düzeyinde bir sınavın başarıyla geçilmesi sonunda tamamlanır.

Yapılması Önerilen Değişiklik[4]
Madde 46 **Mimarlık Eğitimi**
1. Mimarlık eğitimi, bir üniversite veya eşdeğer bir eğitim kurumunda, toplamda en az **beş yıl tam zamanlı eğitim veya yarı zamanlı eşdeğer bir eğitimden** oluşur. Bu eğitim üniversite düzeyinde bir sınavın başarıyla geçilmesi sonunda tamamlanır.

Gerekçe

Mimarlık disiplininin önemli ölçüde kamu yararıyla ilgili bir konu olduğu çoğu Üye Ülke ve AB Konseyi tarafından kabul görmüştür. İçinde yaşadığımız ve çalıştığımız yapılı çevrenin kaliteli ve gerçek anlamda sürdürülebilir olmasının refahımızda ve mutluluğumuzda büyük etkisi vardır. Bu nedenle mimarlık uygulaması yapan kişilerin yüksek düzeyde bir yeterliliğe sahip olması şarttır.

Mimarlık mesleği ve okulları, mimar olmak isteyen kişilerin asgari 5 yıllık bir akademik eğitim süresinden geçmeleri gerektiği konusunda aynı fikirdedirler. Bunun nedeni, her iki tarafın da, bir kişinin mimarlık mesleğini güvenilir bir şekilde uygulaması için sahip olması gereken çok çeşitli beceri ve donanımların farkında olarak, bunların kazanılması için gerekli asgari eğitim süresinin 5 yıl olduğunu kabul etmesidir.

Mevcut asgari koşulun 5 yıla çıkartılması, Mesleki Yeterlilikler Direktifi hükümlerinin Bolonya Reformları'nın getirdiği sonuçlarla uyumlu olmasını sağlayacak ve böylece AB'deki mimarlık okullarının tümü, diğer sektörel mesleklere benzer bir şekilde, Bolonya Süreci'nin öngördüğü iki aşamalı sistemin tamamlanmasına dayanan asgari 5 yıllık eğitime sahip olacaktır.

Dolayısıyla Mesleki Yeterlilikler Direktifi'nin hükümlerinin revize edilmesi, Avrupa'nın yasal çerçevesini AB'deki gerçek durumu yansıtır hale getirecektir. 4 yıllık asgari koşul için müzakerelerin sürdürüldüğü 1970'lerin son ve 1980'lerin ilk yıllarında hâlâ 4 yıllık okulların bulunduğu hatırlanmalıdır. Artık bu durum geçerli olmadığından, yasal çerçeve yeni durumu yansıtacak biçimde değiştirilmelidir.

ACE-EAAE Ortak Çalışma Grubu, bu durumdaki gelişmeler konusunda bilgilendirilmeyi talep etmekte ve bu konudaki gerekliliği daha iyi açıklamak konusunda AB Dönem Başkanlıkları'na her tür uzman desteği sağlamaya hazır olduğunu bildirmektedir.

[4] Revizyon öneri metni, üye ülkelerdeki mimarlık örgütleri ve okulları arasında yapılan değerlendirmelerle küçük değişikliklere uğrayabilmektedir. Karar metninin esasını oluşturan, tam zamanlı beş yıl eğitim mutabakatında herhangi bir değişiklik yaşanmamakta, değişiklikler yarı zamanlı eğitimin biçimi, süresi, staj uygulaması ve sınav gibi konuların tartışılmasına dayanmaktadır. Örneğin, daha önce yalnızca "5 yıl tam zamanlı eğitim" ifadesi konulması ve yarı zamanlı eğitime değinilmemesi uygun bulunmuşken, ACE'nin Nisan 2008 Genel Kurulu'nda buna "yarı zamanlı eşdeğer bir eğitim" ifadesi eklenerek, yarı zamanlı eğitim için belirli bir asgari eğitim süresi öngörüsünde bulunulmamasına karar verilmiştir. Dolayısıyla bu süreçte üye ülkeler, herhangi birine eşitsizlik yaratmayacak biçimde konuyu çözmeye çalışmaktadırlar. Bu metinde gelecekte de birtakım eklemeler ve çıkarmalar görmemiz mümkündür. – Ç.N.

SOFYA ŞARTI

Karadeniz Bölgesi Mimarlar Forumu (FABSR)

Sofya-Bulgaristan, 15 Mayıs 2006

Çeviri: Aydan Erim

Mayıs 2006'da Sofya'da düzenlenen INTERARCH 2006 Dünya Mimarlık Trienali programı kapsamında Karadeniz Bölgesi Mimarlar Forumu (FABSR) da bir toplantı gerçekleştirdi. Bu toplantıda "FABSR katılımcıları tarafından Karadeniz ve Kıyısında Sürdürülebilir Gelişim Konusunda Mevcut Durumu, Gelişmeler ve Alınması Gereken Acil Tedbirler Hakkında SOFYA ŞARTI" başlıklı bir metin kabul edildi. Metin, Forum'un daha önceki çalışmalarına referansla, Karadeniz bölge ülkelerinin parlamentolarına, hükümet kuruluşlarına, yerel yönetimlerine, uluslararası kuruluşlara, hükümet dışı örgütlere, bilimsel kuruluş ve birliklere çevresel, kültürel, kentsel ve mimari konularda çağrılarda bulunuyor.

Bildirgenin orijinaline ulaşmak için:
www.mo.org.tr/UIKDocs/sofiacharter.pdf

Karadeniz su ortamı, kıyıları ve komşu olduğu topraklarla birlikte çevresel, ekonomik ve toplumsal olarak denizle bağlantılıdır ve tek tek ulusal ilgi ve kaygıların ötesinde, sürdürülebilir gelişmesi Karadeniz havzasındaki tüm ülkeler arasında aktif bir işbirliğini gerektiren geniş ve karmaşık bir bölgesel yapı oluşturur. Başlangıçta bu sürecin farklı yönlerini incelemek ve üyeleri arasında yararlı bir alışverişe olanak vermek amacıyla kurulan Karadeniz Bölgesi Mimarlar Forumu (FABSR) halen Gürcistan, Rusya, Ukrayna, Romanya, Bulgaristan ve Türkiye'deki ulusal mimarlık meslek örgütlerini bir araya getirmektedir. Üye ülkelerden gelen temsilciler 2004 yılında Batum ve Soçi'de yaptıkları toplantılarda ülkelerinin hükümetlerine yönelik çağrıları (Batum) ve gerçekleştirecekleri ortak çalışmaları (Soçi) tartışıp karara bağlayarak FABSR'ın ana hedeflerini belirlediler.

Şart, Batum ve Soçi belgelerinden yola çıkmıştır ve çağdaş dünyanın karşılaştığı dinamik jeopolitik, ekolojik ve toplumsal sorunların üstesinden gelinebilmesi için bu bildirgelerin mantıksal bir uzantısı olarak görülmelidir. Söz konusu sorunlar, Avrupa ailesinin genişlemesini, demokratik toplumların çoğalmasını, turizm alanında artan ihaleleri, Karadeniz ülkeleri arasındaki aktif ekonomik bağları ve kıyı alanlarının yoğun bir şekilde kamulaştırılmasını ve kentleşmesini ve tüm bunların yanısıra çevresel durumun giderek kötüleşmesini içermektedir.

Bu Şart'la FABSR, Karadeniz su ortamının, kıyılarının ve Karadeniz havzasının bir bütün olarak sürdürülebilir şekilde gelişebilmesi ve entegre bir şekilde yönetilmesi ve yasal düzenlemelere kavuşabilmesi için alınması gereken en acil tedbirlere dikkat çekmek amacıyla, bu kez yukarda adı geçen ülkelerin parlamentolarına, hükümet kuruluşlarına, yerel yönetimlerine, uluslararası kuruluşlara, hükümet dışı örgütlere, bilimsel kuruluş ve birliklere hitap etmektedir.

Bu FABSR Şartı aynı zamanda Karadeniz'i bir barış havzası olarak görmeleri için uluslararası kamuoyuna da seslenmektedir.

FABSR bu Şartıyla, aşağıdaki faaliyetlerin gerçekleştirilmesini temel konular olarak görmektedir:

a) Karadeniz havzası için, doğal, coğrafi ve peyzaj koşulları, ekolojik parametreler, ekonomik ve coğrafi özellikler, mevcut durum, kıyı alanlarının ne ölçüde kullanıldığı ve son gelişmeler, kültürel ve tarihi miras, kentleşme vb. gibi çevreye ilişkin temel parametreler konusunda veri sağlayacak uluslararası bir bilgi ağının geliştirilmesi;
b) Su ortamı ve kıyı bölgesindeki koşulları ve kullanımları düzenleyecek uluslararası sözleşme konularının tartışılması ve ortak bir yasal temele dayalı taslak metinler hazırlanması;
c) Karadeniz'e çıkışı olan ülkeler arasında ekonomi, ulaşım ve turizm bağlamlı temasları zenginleştirecek bir stratejinin geliştirilmesi için güç birliği yapılması;
d) Ortak bir kültür ve tarihten kaynaklanan ancak Karadeniz bölgesinin farklı ülkelerine dağılmış olan tarihi ve kültürel mirasa ilişkin bir envanter çalışmasının geliştirilmesi;
e) Karadeniz kıyısının kültürel ve tarihi mirasının korunmasını amaçlayan bir acil önlemler sisteminin oluşturulmasına yönelik önerilerin teşvik edilmesi;
f) Bütüncül bir bölgesel Karadeniz Yönetim ve Kalkınma Planı'nın geliştirilmesi;
g) Karadeniz havzasındaki enerji nakil hatlarının yarattığı çevre kirliliği konusunda üst düzeyde bir duyarlılık yaratılması.

***

Sofya toplantısında temsil edilen Rusya, Ukrayna, Romanya, Bulgaristan ve Türkiye'nin ulusal mimarlık örgütleri, bu belgenin dağıtılması ve tanıtılması için her tür çabayı göstermeyi ve ilgi duyabilecek tüm diğer kamu kuruluşları ile diğer yetkili kuruluşların dikkatini çekmeyi taahhüt etmektedir. Katılımcılar aynı zamanda Karadeniz kıyılarının korunması, uyumlu bir şekilde yapılaşması ve sürdürülebilir olarak gelişmesine ilişkin her türlü uluslararası, parlamentolar düzeyinde veya hükümet dışı toplumsal faaliyetlerin başlatılması yönündeki mesleki kaygılarının ve bu faaliyetlere katılmaya hazır olduklarının da bilinmesini istemektedir.

İSTANBUL BİLDİRGESİ

Karadeniz Bölgesi Mimarlar Forumu (FABSR)

İstanbul, 22 Şubat 2008

Çeviri: Aydan Erim

Karadeniz Bölgesi Mimarlar Forumu (FABSR) Ekim 1995'te Gürcistan Mimarlar Birliği'nin düzenlediği "Karadeniz Bölgesi Mimarları Konferansı"nda alınan kararla, Türkiye'nin de katılımıyla kuruldu. Forum'a üye olan ülkeler arasında Ermenistan, Azerbaycan, Bulgaristan, Gürcistan, Romanya, Rusya, Türkiye ve Ukrayna bulunuyor. Gürcistan'ın sekreteryasını yürüttüğü Forum'un Şubat ayında İstanbul'da gerçekleştirilen toplantısında, dönem başkanlığını Türkiye Mimarlar Odası'nın üstlenmesine karar verildi. Yine bu toplantıda Karadeniz bölgesindeki mimarlık örgütleri temsilcileri, bölgedeki ortak kültürel ve mimari değerlerin yanı sıra güncel çevre ve kentleşme sorunlarına vurgu yapan İstanbul Bildirgesi'ni kabul ettiler.

Bildirgenin orijinaline ulaşmak için:
www.mo.org.tr/UIKDocs/istanbuldeclaration.pdf

Karadeniz bölgesi, gerek doğal gerekse çok eskilere uzanan ortak bir tarih ve kültürün oluşturduğu kültürel mirası ile, kendine özgü bir coğrafi konuma sahiptir ve bu özellikleri salt denizi çevreleyen kıyılara sınırlı kalmayıp bu coğrafyayı besleyen tüm iç bölgeyi kapsar. Bu tanıma göre, Karadeniz'deki bölgesel konular daha geniş bir ülkeler grubunu ilgilendirmektedir: Azerbaycan, Bulgaristan, Ermenistan, Gürcistan, Moldova, Romanya, Rusya, Türkiye, Ukrayna ve Yunanistan.

Karadeniz bölgesi mimarları için bu ortak coğrafyanın daha da büyük bir önemi vardır. Bölge, zengin doğal ve kültürel tarihi ve mirasının ötesinde, yapılı çevresinin oluşmasında baş rolü oynayan mimarlarına önemli bir sorumluluk da yüklemektedir. Bu sorumluluk esas olarak "bu bölgenin değerli doğal, kültürel ve sosyal yapısı üzerinde etki yaratacak tüm bölgesel faaliyetlerin izlenmesini", "genel olarak doğal ve kültürel mirasın ve özel olarak mimari mirasın sakınılması ve korunması için çalışmayı" ve "günümüzün yapım faaliyetlerinin gelecegin mirası olduğu bilinci ile, mimarlık mesleğini bölgemizin var olan değerlerine saygılı ve yaşam kültürümüzü ve çevremizi daha da zenginleştirecek bir şekilde uygulamayı" içermektedir.

FABSR üyesi örgütlerin temsilcileri, bu bildirgeyle, FABSR çalışmalarını daha da geliştirip aşağıdaki eylemlerin gerçekleştirilmesinde aktif bir rol alarak, işbirliklerini ilerletmek konusunda görüş birliğine varmıştır:

- FABSR üyeleri arasında var olan işbirliği ve iletişimi geliştirmek ve Karadeniz havzasının geniş tanımına giren tüm ülkelerdeki meslek örgütlerini FABSR üyesi olmaları yönünde teşvik etmek;
- Bölgenin farklı ülkelerindeki ilgili meslek sahipleri arasındaki teknik bilgi ve deneyim alışverişini geliştirecek ortak projeler ve sergiler, yayınlar ve toplantılar gibi dönemsel faaliyetlerle, FABSR faaliyetlerini daha iyi bir düzeye getirmek;
- FABSR'ın Karadeniz bölgesindeki merkezi ve yerel yönetimler, üniversiteler ve araştırma mer-

kezleri, mesleki ve kültürel örgütler, hükümetler arası ve hükümet dışı kuruluşlarla bağlantılarını oluşturmak;
- Mevcut dökümanları, verileri ve projeleri toplayarak, Karadeniz bölgesinde gelecekte ele alınacak ortak projeleri ve bilimsel çalışmaları desteklemek üzere herkesin kullanımına açık bir Karadeniz Mimarlık Veri Tabanı oluşturmak;

FABSR üyeleri bu bildirgeyle Karadeniz bölgesindeki merkezi ve yerel yönetimler, üniversiteler ve araştırma merkezleri, mesleki ve kültürel örgütler, hükümet bağlantılı ve hükümet dışı kuruluşlardan şunları talep etmektedir:

- Bölgedeki enerji kaynakları, boru hatları ve ulaşım yolları ile ilgili yeni önerilere duyarlılıkla yaklaşılması; yeni ulaşım ve boru hattı güzergahları, yeni enerji üretim yöntemleri ve enerji santralı yer seçimlerine ilişkin karar süreçlerinde ilgili mesleki ve kültürel kuruluşlara danışılması;
- Kıyılarda gerçekleştirilen büyük ölçekli altyapı projeleri ve plansız yapılaşmanın yarattığı çevre tahribatının farkında olunması; bu projeler ve yapılaşmanın sadece kıyı yerleşimleri ile deniz arasında yıllar boyu gelişen bağ üzerinde olumsuz bir etki yaratmakla kalmayıp, aynı zamanda yapım süreçleri ile bölgenin kaynakları ve ekolojisinde de istenmeyen değişimlere neden olduğunun dikkate alınması;
- Karadeniz'de nehirlerden, enerji santrallerinden ve denizcilik faaliyetlerinden kaynaklanan ve giderek artan kirlenmeyi önlemek için bölgedeki ülkeler, kentler, kasabalar arasında ortak projelerin geliştirilmesi, alternatif ulaşım güzergahları ve enerji kaynaklarının aranması ve kıyı kesimlerindeki inşaat ve altyapı uygulamaları için genel bir planlama yapılması;
- Karadeniz kimliğinin tanımlanmasında kültürel ve mimari mirasın önemli payının farkedilmesi ve bu nedenle de bölge ülkeleri arasındaki teknik ve mesleki bilgi alışverişi aracılığıyla, bölgedeki kültürel ve mimari mirasın sakınılması ve korunmasına ilişkin ortak projelerin geliştirilmesinin desteklenmesi;
- Kıyı çizgisinin desteklenmesi ve güçlendirilmesi ve bölgeye özel bitki ve canlılar üzerinde olumsuz etkiler yaratılmasının önlenmesi için, farklı alanlarda yürütülen ve kıyıların korunmasını hedefleyen faaliyetinin koordine edilmesi ve kıyıda yer alan her tür inşaat faaliyetinin izlenmesi;
- Bölgede yaşayan insanların daha yüksek standartlı bir yaşam çevresi gereksinmelerinin fark edilerek, yeni eylemler ve projeler belirlenirken, yerleşimlerin kalitelerinin temel bir ölçüt olarak alınması.

FABSR üyeleri bu bildirgeyle Karadeniz bölgesindeki hükümetlerin yanısıra, yerel yönetimleri ve diğer hükümet dışı paydaşları:

- Bu bildirgede tanımlanan temel konu ve eylemleri de dikkate alan bütüncül bir Karadeniz Yönetim ve Kalkınma Planı'nın hazırlanmasına katkıda bulunmaya çağırmaktadır.

İstanbul'daki FABSR toplantısına katılan Karadeniz bölgesi mimarlık meslek örgütleri temsilcileri, daha önce Batum, Soçi ve Sofya toplantılarında ortaya koydukları kaygıları ve yaptıkları taahhütleri de dikkate alarak, İstanbul Bildirgesi'ni kamuoyuna duyuracak ve bu çerçevede kaydedilecek ilerleme ve uygulamaları izleyecektir. Bu bildirgeyle FABSR üyeleri tüm Karadeniz bölgesi yararına olacak şekilde, kendi aralarındaki işbirliklerini ve iletişim ağlarını geliştirmeye kararlıdır. FABSR üyeleri aynı zamanda ortak konuları ve kaygıları bağlamında yapılacak çalışmalarda ve bölgesel yönetim ve kalkınma konusunda koordineli bir çalışma sisteminin kurulmasında aktif rol almak için duydukları ilginin sürdüğünü de vurgulamaktadır.

Aşağıdaki ülkelerin yetkili temsilcileri tarafından imzalanmıştır:
Bulgaristan: *Spiridon Ganev / Georgi Stoilov;* ***Gürcistan:*** *George Kipiani;* ***Romanya:*** *Alexandru Beldiman;* ***Rusya:*** *Yury Gnedovskiy;* ***Türkiye:*** *Bülend Tuna;* ***Ukrayna:*** *Sergey Tselovalnyk. (Ermenistan ve Azerbaycan toplantıya katılamadı).*

İklim Değişikliği Bilgi Notu

Çeviri: Aydan Erim

İngiltere Mimarları Kraliyet Enstitüsü (RIBA) Konseyi'nin Aralık 2005 tarihli toplantısında çeşitli uzmanlar iklim değişikliği konusunda sunuşlar yaptılar. Bunun ardından yapılan değerlendirme sonucunda, iklim değişikliği konusunda 2006 yılı baharında bir uzmanlar semineri düzenlenmesi, net bir kurum politikası oluşturulması, araçlar geliştirilmesi, hedefler belirlenerek ilan edilmesi ve üyeleri, toplumu ve hükümeti hedef alan kampanyalar düzenlenmesi kararlaştırıldı. RIBA, iklim değişikliğinin sektördeki diğer gruplarla birlikte çalışmayı gerekli kılan konulardan biri olduğu inancıyla, gündeminde sürdürülebilirlik / düşük enerji / iklim değişikliği olan pek çok kuruluşla temas halinde çalışmaya başladı. RIBA'nın bu konuda belirlediği eylem planı, kurumsal olarak RIBA'nın ve bireysel olarak üyelerinin iklim değişimi ile savaşımda ne yapabileceklerini belirlemek amacını taşıyor. Benimsen politika Amaçlar, Araçlar, Kurumsal Davranış ve Kampanya'dan oluşan dört eylem alanını kapsıyor. Politikanın Araçlar bölümü, RIBA'nın mimarların iklim değişikliği konusuyla ilgilenerek, düşük karbonlu yeni yapılar üretmelerini ve mevcut yapıları düşük karbonlu olarak yenilemelerini teşvik etmek amacıyla geliştirdiği altı rehberden oluşuyor. Belgeler'in bu sayısında aktardığımız İklim Değişikliği Bilgi Notu, konuyu genel olarak sunarken, aşağıda sıralanan diğer beş rehber farklı alanlara yoğunlaşmaktadır:

- Karbon Okuryazarı Olmak (Yapılarda enerji kullanımına ilişkin karbondioksit emisyonları hakkında)
- Düşük Karbonlu Tasarım ve Yenilemenin İlkeleri
- Düşük Karbon Standartları ve Değerlendirme Yöntemleri
- Düşük Karbon Tasarım Araçları
- Düşük Karbon Becerileri ve Yetiştirme

Rehberlerin her biri temasıyla ilgili ana konuları özetlerken, daha ayrıntılı bilgi sağlanabilecek kaynaklara referanslar vermektedir.

RIBA'nın İklim Değişikliği Politikası ve kılavuz belgelerine ulaşmak için :
www.architecture.com/climatechange

İklim Değişikliği Bilgi Notu'na Türkçe olarak ulaşmak için :
www.mo.org.tr/UIKDocs/ribaiklimdegisikligi.pdf

GİRİŞ

"Şu anda iklim değişikliği ile hayali bir savaş içindeyiz; düşmanı tanımladık, güçlerimizi topluyoruz ve direniyoruz. Ancak, 15 yıl içinde iklim değişikliği ile tüm cephelerde savaşta olacağız ve bu savaş yaptığımız herşeyi etkileyecek."

Colin Challen, Milletvekili, Parlamento Partilerarası İklim Değişikliği Grubu Başkanı

İnsan kaynaklı sera gazı emisyonlarının yol açtığı iklim değişikliği, 21. yüzyılın başlarında insanlığın karşı karşıya kaldığı en zorlu sorun olarak tanımlanmaktadır.

Birleşmiş Milletler Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC), yeryüzündeki insan topluluğunun sonunda kutuplara yakın yerlerde varlıklarını zar zor sürdürmeye çalışan birkaç izole gruba indirgenebileceğini öne sürüyor. Bu senaryo ne kadar olanaksız gözükürse gözüksün, yine de, riskleri önlemek

için birşeyler yapılmazsa ortaya çıkabilecek olası sonuçları hepimizin düşünmesi gerekmektedir.

Bu zorlu soruna karşı durmakta her bireye, her üretim birimine ve her mesleğe çeşitli roller düşecektir.

Birleşik Krallık'taki her insan yılda 10 ton kadar sera gazı emisyonuna neden olmaktadır. Sera gazı (SG) emisyonlarının küresel ölçekte sürdürülebilir bir düzeyde dengelenebilmesi, Birleşik Krallık SG emisyonlarının yılda insan başına iki tona indirilmesini gerektirmektedir.

Bu bilgi notu:

- Temel mekanizmaları ve iklim değişikliğinin olası etkilerini açıklamakta;
- Uluslararası ve Birleşik Krallık SG emisyonu düşürme hedeflerini özetlemekte;
- Yapıların Birleşik Krallık'ın ulusal SG emisyonuna katkısını ve bu alandaki büyüme ve yenileme hızlarını aktarmakta;
- RIBA'nın temel iklim değişikliği politikalarınının yanı sıra, üyelerinden tasarladıkları ve şartnamelerini oluşturdukları yapılar konusundaki beklentilerini tanımlamaktadır.

İklim Değişikliğinin Mekanizmaları

Sera Gazı Etkisi

İklim değişikliğinin karmaşık mekanizmaları atmosferde, denizlerde ve canlı olan tüm varlıklardaki karbon dengesi ile ilgilidir. Ana mekanizma, atmosferdeki sera gazı düzeylerinin yeryüzünün ısı dengesini etkilemesi anlamına gelen sera gazı etkisidir. Bu süreç **Şekil 1**'de özetlenmektedir.

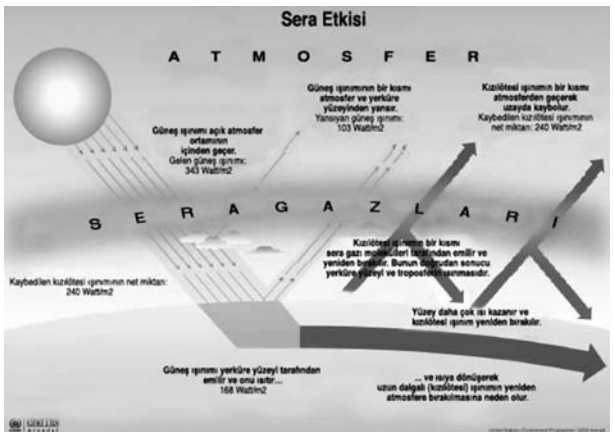

Şekil 1. Küresel ısınmanın mekanizması. *(Kaynaklar: Okanagan University College, University of Oxford, EPA, IPCC, Philippe Rekacewicz)*

Yeryüzüne güneşten ulaşan ışınımın yaklaşık %30'u atmosfer veya yerküre yüzeyi tarafından yansıtılmaktadır. Yerküre yüzeyi tarafından emilen güneş ışınımı bu yüzeyi ısıtır ve yaşamın varlığına destek olur. Bu süreçte ışınım ısıya dönüşür ve bu da dünyadan atmosfere uzun dalgalı ışınımın yayılmasına neden olur. Bu radyasyonun bir kısmı atmosferin içinden geçer ve uzayda kaybolur, geri kalanı ise sera gazı molekülleri tarafından tutularak atmosferin ve yerküre yüzeyinin ısımasına ve daha fazla uzun dalgalı ışınıma neden olur.

Başlıca sera gazları karbondioksit, diazot monoksit ve metandır. Atmosferdeki sera gazı yoğunlaşması arttıkça, yerküre yüzeyinden gelen daha fazla kızılötesi ışınım emilir, gerek atmosfer gerekse yerküre yüzeyi daha fazla ısınır.

Küresel ısılar, atmosferde başta karbondioksit olmak üzere giderek artan sera gazı yoğunlaşması nedeniyle yükselmektedir.

Atmosferdeki karbondioksit yoğunlaşması hacim olarak sanayi öncesi dönemdeki yaklaşık milyonda 280 birimden (parts per million-ppm), 2007 yılında milyonda 380 birime yükselmiştir. Tahminlere göre 2050 yılına geldiğinde bu artış milyonda 500 birimi aşacaktır.

Küresel Isılar

Şekil 2'de 1860 yılından bu yana küresel ortalama yüzey ısısındaki değişim eğilimi gösterilmektedir. İçinde bulunduğumuz yüzyılda bu ısılarda görülen önemli artış, esas olarak fosil yakıtların kullanılmasına ve bunun sonucunda ortaya çıkan karbonların milyonlarca yıldır yer kabuğu üzerinde birikmesine bağlanmaktadır.

Bilim dünyasında, iklimin insan eliyle yaratılan sera gazı emisyonları sonucu değiştiği yönünde ciddi bir görüş birliği vardır. Yapılarımızı işler kılmak, seyahat etmek, ham madde çıkartmak, ürün imalatı gibi günlük faaliyetlerimizin bir çoğu sera gazı emisyonu yaratmaktadır.

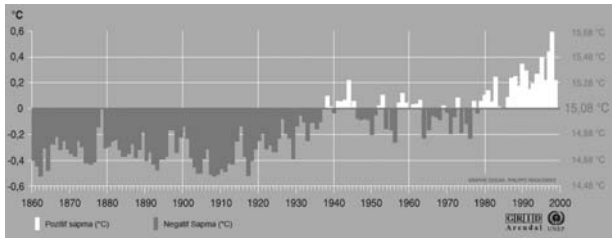

Şekil 2. 1860'dan bu yana küresel ortalama yüzey ısısındaki değişim eğilimi *(Kaynak: School of Environmental Sciences, Climatic Research Unit, University of East Anglia, UK, 1999)*

PCC tarafından son günlerde yayınlanan bir rapor, 1970 – 2004 yılları arasında dünya çapındaki ekonomik büyümeye paralel olarak, küresel sera gazı emisyonlarının % 70, karbondioksit emisyonlarının ise % 80 oranında arttığını doğrulamakta ve önümüzdeki onlarca yılda bu artışın devam edeceğini tahmin etmektedir.[1]

Geri Besleme Etkileri
Doğal karbon döngüsünde belirli hız kesici mekanizmalar vardır. Örneğin, atmosferde daha fazla karbon olduğu zaman bunun daha büyük bir miktarı açık denizlerde erimektedir. Ayrıca, ısılar yükseldikçe ağaçlar daha hızlı büyümekte ve atmosferdeki karbonun daha fazla bir kısmını katı karbona – yani oduna – dönüştürmektedir.

Öte yandan, ısınma sürecinin bir diğer sonucunun da buzulların ve kutuptaki buzların erimesi olduğu görülmektedir. Bu, dünyanın yansıtma gücünü azaltarak, güneşten gelen ışınımın yerkürenin yüzeyi tarafından emilen, uzun dalga ışınımı olarak yeniden yansıtılan ve sonra da atmosferde sera gazları ile tutulan oranını büyütmektedir. Bazı bilim adamları bu artı geri besleme sürecinin başını alıp giden bir ısınmaya yol açarak, felaket boyutlarında iklim değişikliğine neden olabileceğine inanmaktadır.

İklim Değişikliğinin Etkileri

İklim değişikliğinin karmaşık etkileri sonuçta aşağıdaki gelişmeler yaşanmaktadır:

- Yükselen ortalama ısılar
- Buzulların ve kutup buzlarının erimesi sonucu yükselen deniz seviyeleri
- Artan yağışlar
- Sıklaşan aşırı meteorolojik olaylar

Toplum üzerindeki etki de büyük olasılıkla önemli boyutlarda olacaktır. Aynı zamanda Stern Raporu olarak da anılan "İklim Değişikliğinin Ekonomisi"[2] adlı yeni bir rapor, iklim değişikliğinin ekonomik maliyetleri ve etkileri ile sera gazı emisyonlarını azaltmanın fayda ve maliyetlerini ele almaktadır. Stern Raporu, güçlü ve erken alınan önlemlerin yaratacağı faydaların, maliyetleri kat kat aştığı sonucuna varmaktadır:
"Pazarın, bugüne kadar görülen en büyük ve en yaygın başarısızlığı olan iklim değişikliği, ekonomi açısından, kendine özgü bir meydan okuyuş sunmaktadır. Kanıtlar iklim değişikliğini göz ardı etmenin sonuçta ekonomik gelişmeye zarar vereceğini göstermektedir. Önümüzdeki birkaç on yıldaki eylemlerimiz, bu yüzyılın sonunda ve bir sonraki yüzyılda ekonomik ve sosyal alanda büyük savaşların ve 20. yüzyılın ilk yarısında görülen ekonomik çöküşün etkilerine benzer ölçekte, ciddi düzen bozukluklarının ortaya çıkması risklerini yaratabilir...

İklim değişikliği konusuna eğilmek, uzun vadeli gelişme stratejisidir. Etkin önlemler ne kadar erken alınırsa, bunların maliyetleri de o kadar düşük olacaktır. Aynı zamanda, iklim değişikliği artık bir gerçek olduğuna göre, insanların buna uyum sağlamasına yardımcı olacak önlemleri almak da zorunlu olmaktadır. Önlemler şu anda ne kadar az olursa, gelecekte uyum sağlamayı sürdürmek de o kadar zor olacaktır".

İklim Değişikliği Sonrasında Birleşik Krallık Ne Olacak?
Yükselen deniz seviyeleri özellikle tehlikelidir: Bazı bilim adamları alçaktaki toprakların büyük bir kısmının, Bangladeş ve birtakım ada ülkelerinin tümüyle, dünyanın kıyı kentlerinin bir çoğu dahil olmak üzere, bu yüzyıl içinde su altında kalabileceğini tahmin etmektedir. Bilim dünyasında varılan görüş birliği, deniz seviyelerinin bu yüzyıl içinde 1-3 metre yükselebileceğini öngörürken, bazı hesaplamalar ise bu yükselişin çok daha fazla olacağını ve belki de 50 metreye ulaşabileceğini öne sürmektedir.

İklim Değişikliği Konusunda Daha Fazla Bilgi İçin:
İklim değişikliğinin Birleşik Krallık'taki etkileri hakkında daha fazla bilgiye Birleşik Krallık İklim Etkileri Programı'ndan ulaşılabilir: **www.ukcip.org.uk**

Dünya Sürdürülebilir Kalkınma İş Konseyi, "Enerji ve İklim Değişikliği" başlığı altında yayınladığı rapor dizisinde bu konuları geniş bir yelpazede irdelemektedir: **www.wbcsd.org**

[1] **Climate Change 2007: Mitigation of Climate Change,** Dördüncü IPCC Değerlendirme Raporu'na 3 no'lu Çalışma Grubu'nun Katkısı, UNIPPC, 2007.
[2] **Stern Review: The Economics of Climate Change,** Cambridge University Press, 2007.

İklim Değişikliği Konusunda Atılacak Siyasi Adımlar

Önleme ve Uyum Sağlanması

İklim değişikliğini ele almaya yönelik siyasi eylem iki kategoride toplanmaktadır: İklim değişikliğini durdurmak ya da azaltmak için sera gazı emisyonlarını düşürmek üzere tasarlanan önleme politikaları ve toplumun halen görülmekte olan veya günümüzdeki SG emisyonları sonucu ortaya çıkabilecek olan iklim değişikliği ile baş edebilmesi için tasarlanan uyum politikaları.

Daralma ve Yaklaşma

SG emisyonlarının azaltılması konusundaki yaklaşımlardan biri Daralma *(contract)*[3] ve Yaklaşma *(converge)* olarak tanınmaktadır. Bu, sanayileşmiş ülkelerden kaynaklanan emisyonların azaltılmasını (daralma) ve tüm ülkelerden kaynaklanan emisyonların, atmosferdeki SG konsantrasyonlarını dengeleyecek genel bir hedefe yaklaşmasını öngörmektedir. Emisyonlar, zaman içinde kişi başına eşit bir orana ulaşacak şekilde daralacak ve birbirine yaklaşacaktır. Bu eşitlikçi dağılımın sağlanabilmesi için, Birleşik Krallık'ta yaşayan herkesin yıllık ortalama karbondioksit emisyonunu 10 tondan 2 tona düşürmesi gerekmektedir.

Kyoto Protokolü

Şu ana kadar, iklim değişikliğinin önlenmesi konusunda uluslararası ölçekte ele alınan eylemlerin odağı, Amerika Birleşik Devletleri ve Avustralya dışında bir çok ülke tarafından ulusal yasa olarak kabul edilen, bağlayıcı bir uluslararası anlaşma niteliğindeki Kyoto Protokolü olmuştur. Bu anlaşma sanayileşmiş ülkeler için kısa dönemli SG azaltma hedefleri tanımlamaktadır. Bu hedefler, ICCP'nin daha önce önerdiği üzere, felaket boyutlarına ulaşacak bir iklim değişikliğinin önlenmesi için sanayileşmiş ülkelerin sera gazı emisyonlarını 2050 yılına kadar 1990'daki düzeylerinin % 60'ı oranında azaltmaları gereğinden yola çıkarak, 1990 yılında Rio de Janeiro'da toplanan İklim Değişikliği Zirvesi sonrasında müzakere edilmiştir. Kyoto Protokolü'nün süresi 2012 yılında dolmaktadır ve bu protokolün yerini alacak bir düzenlemenin 2007 itibariyle halen müzakereleri sürmektedir.

Avrupa Stratejisi

Avrupa Birliği'nin iklim değişikliği konusundaki girişimlerinin eşgüdümü Avrupa Komisyonu aracılığı ile sağlanmaktadır.

Örneğin motorlu araçlar veya büro makineleri gibi pek çok alanda, tüm Avrupa düzeyinde geçerli olan enerji etkinliği standartları bulunmaktadır.

Avrupa Birliği Emisyon Ticareti Programı (EUETS) ticari kuruluşlar ve kamu kurumlarından kaynaklanan emisyonların azaltılmasını amaçlamaktadır. Buna göre, hükümetçe belirlenen kotaların altında emisyonu olan kuruluşlar, emisyon "kredilerini", sera gazı emisyonları belirlenen kotanın üzerinde olan kuruluşlara satabilmektedir. Emisyon ticaretinin bir başka türü de karbon dengelenmesidir. Bu uygulamada, bireyler veya kuruluşlar SG emisyonu azaltma programlarına yatırım yaparak kendi emisyonlarını sildirebilmektedir. Söz konusu yatırımlar genellikle ormancılık veya yenilenebilir enerji yaratan projelere yöneliktir. Ancak, bu dengeleme programlarının çoğu, pek çok durumda emisyonların ne oranda azaldığını doğrulamakta karşılaşılan güçlükler nedeniyle eleştirilmektedir. Ayrıca bu dengelemenin, sera gazlarında gerçek bir azalma sağlamaktan çok, sadece emisyondaki artışı durdurduğu konusunda çeşitli endişeler bulunmaktadır.

Uyulması zorunlu Avrupa Direktifleri'nin bazıları enerji etkinliğini ve SG emisyonlarının azaltılmasını teşvik etmektedir. Bunların yapı ve konut sektöründe en iyi bilineni Binalarda Enerji Performansına İlişkin Avrupa Direktifi (EPBD) ile Enerji Hizmetleri Direktifi'dir (ESD).

EPBD, Ocak 2006 – Ocak 2009 döneminde Avrupa Birliği çapında uygulanmaktadır. EPBD aşağıdaki önlemlerle yeni ve mevcut konut ve konut dışı tüm yapılarda enerji etkinliği sağlanmasını teşvik etmektedir:

- Ulusal veya bölgesel ölçekte, performans hesaplama yöntemleri oluşturulması ve yapılar için enerji performans standartları belirlenmesi;
- Yapıların enerji performansının ilk yerleşim aşamasında ve daha sonra satıldıkları veya kiralandıkları zaman belgelenmesi;
- Yapıların servis birimlerinin etkin çalışıp çalışmadığının düzenli olarak kontrol edilmesi.

[3] Daralma ve Yaklaşma, 1990 yılından bu yana Global Commons Institute tarafından Birleşmiş Milletler'e önerilen bilime dayalı bir küresel iklim politikası çerçevesidir. Bkz. **www.gci.org.uk/ICE.pdf.** Bu öneri, Kraliyet Çevre Kirliliği Komisyonu da dahil olmak üzere, iklim değişikliği alanındaki birçok bilim adamı ve politikacı tarafından desteklenmektedir. Bkz. **www.cep.org.uk /energy/htm**

ESD'nin tüm AB ülkelerinde Mayıs 2008'e kadar yürürlüğe konması gerekmektedir. ESD 2017 yılı için % 9 oranında bir enerji sakınım hedefi belirlemekte, bu hedefe ulaşılmasında kamu sektörünün örnek bir rol oynamasını talep etmekte, enerji sağlayan ve dağıtımını yapan kesimlere enerji etkinliğini teşvik etme yükümlülüğü getirmekte ve tüketicilerin kendi enerji tüketimlerini daha sağlıklı ayarlamalarına olanak verecek bilgilere ulaşabilmeleri için, sayaç ve faturalama düzenlemelerini desteklemektedir.

Birleşik Krallık Hedefleri

Birleşik Krallık'ın Kyoto Protokolü kapsamındaki ulusal hedefi, SG emisyonlarını 2008-2012 yılları arasındaki bir tarihte, 1990'daki düzeyinin % 12,5 altına düşürmektir. Hükümet, büyük oranda enerji sağlayan sektörle ilgili emisyonların azaltılması yoluyla bu hedefe ulaşma yolunda ilerlemektedir.

Birleşik Krallık Hükümeti, Kyoto Protokolü kapsamındaki uluslararası yükümlülüklerine ek olarak 1997 yılında SG emisyonlarının 2010 yılına kadar 1990 düzeyinin % 20 altına düşürülmesini öngören bir gönüllü hedef de saptamıştır. Ancak hükümetin yaptığı son açıklamalarda bu hedefe yaklaşılamadığı belirtilmektedir.

2003 ve 2007 yıllarının Enerji Beyaz Kitapları bir "düş" hedef belirlemişti: "Birleşik Krallık'ın karbondioksit emisyonlarını 2020 yılında gerçek bir başarı elde ederek, 2050 yılına kadar % 60 gibi bir oranda azaltmak yolunda ilerlemek". Bu hedef "Karbon 60" ya da C60 hedefi olarak anılmaya başladı. İklim değişikliği ile uğraşan bazı bilim adamları şimdi 2050 yılı öncesinde daha büyük SG kesintileri yapılması gerektiğini ifade etmektedir.

Birleşik Krallık İklim Değişikliği Programı

Birleşik Krallık Hükümeti'nin iklim değişikliği konusundaki stratejisi gelişmeye devam etmektedir.[4] Bu strateji hem iklim değişikliğinin önlenmesine (örneğin SG emisyonlarının düşürülmesi) hem de iklim değişikliğinin yarattığı etkilere uyum sağlanmasına ilişkin politikalar içermektedir. Strateji çok sayıda kurumu kapsamakta ve ulusal yaşamdaki, enerji sanayileri dahil olmak üzere sanayi, kamu hizmetleri, ulaşım ve yapılar (konut ve konut dışı) dahil olmak üzere, SG çıkartan sektörlerin çoğunu ele almaktadır. Sektörlerin çoğundaki kuruluşlar, emisyonlarını azaltmaları için, ya yasal düzenlemelerle ya da finansal teşviklerle belirli bir baskı altına alınmıştır. Stratejinin ana ögeleri aşağıda tanımlanmaktadır:

- **İmar Şartnameleri L Bölümü,** bir yandan yapılardaki enerji kullanımı ile bağlantılı SG emisyonlarını azaltalarak iklim değişikliğini önlemek, öte yandan da inşaat uygulamalarını iklim değişikliğinin sonuçlarına göre uyarlamak üzere tasarlanmıştır. Bu kurallar yeni yapılara ve mevcut yapılarda gerçekleştirilecek yenileme ve eklemelerde zorunlu enerji etkinliği standartları getirmektedir. L Bölümü için yapılması öngörülen değişiklikler, yeni konutlardaki enerji kullanımının 2006 standartları temel alınarak, 2010 yılından itibaren % 25, 2013 yılından sonra da %44 oranında azaltılmasını sağlayacak şekilde hazırlanmaktadır. Yeni konutların 2016 yılına kadar sıfır karbonlu olması beklenmektedir.[5] Sıfır karbonlu bir konut, kullanılan ev aletleri dahil, bir konuttaki enerji tüketiminden net olarak sıfır karbondioksit emisyonu çıkması olarak tanımlanmaktadır.

- **Sürdürülebilir Konutlar Yönetmeliği** yeni konutlar için, enerji etkinliği dahil, genel çevre performansı standartları tanımlamaktadır. Burada altı performans "düzeyi" tanımlanmaktadır ve bunların içinde en kesin kurallar belirleyen 4., 5. ve 6. düzeyler, enerji açısından yukarda değinilen İmar Şartnameleri değişikliği ile tutarlıdır. Kamu tarafından finanse edilen bütün yeni konutlar en azından yönetmelikte belirtilen 3. düzeye ulaşamak zorundadır. Bu yönetmelik kapsamında, ölçüm yaptırılmasının zorunlu hale getirilip getirilmeyeceği konusu da gündemdedir, ancak bu, herhangi bir düzeye erişme zorunluğu anlamına gelmemektedir.

- **İklim Değişikliği Vergisi,** ticari enerji tüketicileri için söz konusudur. Bu esas olarak fosil yakıt kullanımı ile ilgili bir vergidir ve emisyon azaltma programı uygulamayı kabul eden ticari kuruluşlar için, vergi kredisi yolu ile azaltılabilir veya ödenmeyebilir.

- **Karbon Emisyonu Azaltma Hedefi (CERT),** enerji sağlayıcılarına, konut yapılarındaki enerjiye bağlı sera gazı emisyonlarını azaltmak için alınması gerekli önlemlere yatırım yapma yükümlülüğü getirmektedir.

[4] **Climate Change: The UK Programme,** HM Government, 2006.

[5] **Building Regulations: Energy Efficiency Requirements for New Dwellings – A Forward Look at what Standards may be in 2010 and 2013,** Department for Communities and Local Government, 2007.

- **İngiltere'deki Sıcak Cephe *(Warm Front)* Programı** ve Birleşik Krallık'ın diğer bölgelerinde uygulamada olan benzeri programlar, düşük gelirli ailelerin oturduğu konutların enerji etkinliklerinin iyileştirilmesini ücretsiz olarak veya kamu desteği ile sağlayarak SG emisyonlarını azaltmakta ve yakıt yoksulluğu sorunu ile ilgilenmektedir.

- **Düşük Karbonlu Yapılar Programı,** yenilenebilir enerji teknolojilerinin, yeni ve mevcut yapılara entegrasyonunu teşvik amacı ile kaynak desteği sağlamaktadır.

- Hükümet tarafından finanse edilen **Karbon Fonu** sanayide, kamu kesiminde ve konut dışı yapılarda enerji etkinliğini teşvik etmektedir.

- **Enerji Sakınımı Fonu** da hükümet tarafından finanse edilmekte, konutlarda ve ulaşımda enerji etkinliğini teşvik etmektedir. Fon kapsamında belirlenen En İyi Uygulamalar Standartları yeni konutlarda yüksek enerji etkinliği standartları tanımlamaktadır ve bunlar Sürdürülebilir Konutlar Yönetmeliği'ne de dahil edilmiştir.

Birleşik Krallık'ta Sera Gazı Emisyonları

Şekil 3, Birleşik Krallık Kyoto Protokolu hedefi kapsamında, 1990 yılından bu yana gerçekleşen ve 2020 yılına kadar tahmin edilen toplam Birleşik Krallık SG emisyonlarını göstermektedir.

Şekil 4, aynı dönem için (1990 – 2020) Birleşik Krallık karbondioksit emisyonlarının kaynaklara göre ayrıştırılmış değerlerini vermektedir. "Yüksek" tahminlere göre 2020 yılındaki emisyonların bugünkünden daha fazla olacağı dikkat çekmektedir.

Her iki grafik de 1990'lı yıllarda emisyonlarda bir düşme olduğunu göstermektedir ve bu düşüş büyük oranda "gaza hücüm" edilmesine, yani kömürden gaza dayalı elektrik üretimine geçişe bağlanmaktadır.

Grafikler her ne kadar SG emisyonlarında azalma olduğunu göstermekteyse de, emisyon azaltıcı önlemler, ekonomik faaliyetlerdeki artış ve buna bağlı olarak konut sayılarında, sanayi ve ticaret için kullanılan kat alanlarında ve motorlu araç vs. sayısında ortaya çıkan artışlar nedeniyle yetersiz, hatta bazı durumlarda tamamen etkisiz kalmaktadır.

Hükümetin güncel tahminleri, halen uygulanmakta olan İklim Değişikliği Programı'nın ötesine geçen adımlar atılmazsa, şu andaki karbon emisyonlarının 2020 yılı sonrasında artacağını ve 2050'ye gelindiğinde bugünkünden daha yüksek ve 1990'daki duruma benzer bir düzeye ulaşacağını göstermektedir.

Yapıların Sera Gazı Emisyonlarındaki Payı

2003 yılında, Birleşik Krallık'ta enerji kullanımına bağlı karbondioksit emisyonları yaklaşık 560 tondu. Bunun neredeyse yarısı yapılardaki enerji kullanımından kaynaklanıyordu.

Tüm yapılardaki enerji kullanımının yarattığı emisyonların yarısından biraz fazlası konutlardaki enerji kullanımından kaynaklanmakta ve Birleşik Krallık toplam emisyonunun % 27'sini oluşturmaktadır.

Konutlarımızdan Kaynaklanan Karbondioksit Emisyonları

Konut başına ortalama emisyon yaklaşık yılda 6 ton karbondioksit düzeyindedir. Modern standartlara göre inşa edilen yeni bir konut, yılda yaklaşık 3 ton karbon dioksit emisyonu üretecektir. Büyük, yalı-

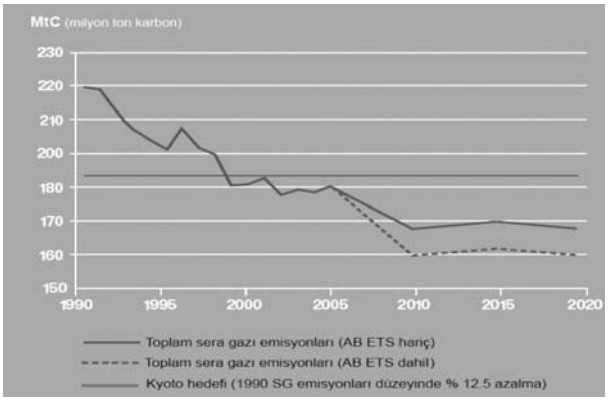

Şekil 3. Birleşik Krallık SG emisyonları 1990 – 2020
(Kaynak: DTI)

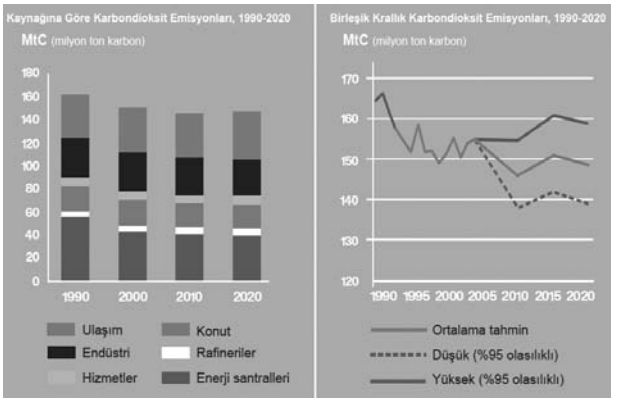

Şekil 4. Birleşik Krallık karbondioksit emisyonları 1990 – 2020.
(Kaynak: Defra)

tımsız ve etkin olmayan bir şekilde ısıtılan konutun ürettiği emisyon, yılda 40 ton üzerinde olabilir.

Konutlar

Birleşik Krallık'ta yaklaşık 25 milyon konut yapısı bulunmaktadır. 1976 yılında 18 milyon olan bu stoğun, 50 yıldan az bir sürede % 50'lik bir artışla 2020 yılında 27 milyona ulaşması beklenmektedir.

Konutların enerji etkinliğini iyileştirmek için alınan önlemlere karşın, karbondioksit emisyonları, özellikle evlerde kullanılan elektrikli aletlerdeki büyük artış sonucu yükselmektedir. Artan konut sayıları ile mülklerimizi daha fazla ısıtmak eğilimimiz de emisyonda görülen bu yükselişe katkıda bulunmaktadır.

Şekil 5, konut stoğunda gerçekleştirilmesi gereken emisyon azaltmalarının boyutlarını vermektedir.

Şekil 5'te sunulan ölçekte emisyon düşüşlerine ulaşılması için aşağıdaki koşulların yerine getirilmesi gerekmektedir:

- Dolgulu olmayan bütün boşluklu dış duvarların yalıtılması
- Bütün çatı aralarının 300 mm. kalınlığında mineral lifi veya buna denk gelen bir malzeme ile yalıtılması
- Dolu duvarların % 15'inin yalıtılması
- Tüm yapı stoğunda yüksek performanslı pencerelerin kullanılması
- Her konuta ortalama olarak iki adet, güneş enerjili su ısıtıcısı, güneş enerjili fotovoltaikler veya mikro-CHP gibi düşük karbon teknolojisi konulması

Uygulamada, 2050 yılına kadar % 60'lık bir azalma elde etme konusundaki ilerleme, Şekil 5'te görüldüğü gibi, düz bir çizgi izlemeyecektir. İlerleme yavaş başlayıp, giderek hız kazanabilir.

Yeni Konutlar

Şekil 6, enerji etkinliğinde günümüzdeki standartların üzerinde bir iyileşme sağlanması varsayımı ile 2005-2050 yılları arasında yeni konutlardan kaynaklanacak kümülatif karbondioksit tahminlerini vermektedir.

Bu konuda ilerleme sağlanmaması halinde, karbondioksit emisyonlarının % 60 oranında azaltılması için hedef yıl olan 2050'ye gelindiğinde konut stoğundaki artışa paralel olarak emisyonların yedi milyon ton artması beklenmektedir. Buna karşılık olarak, hükümetin halen geçerli olan İmar Yönetmeliği stratejisi yeni konutlardaki karbondioksit emisyonlarının 2016 yılında sıfırlanmasını öngörmektedir.[6] Elektrikli ve elektronik ürünler dahil, tüm enerji kullanımlarını kapsayan bu zorlu hedefe ulaşmanın tam olarak ne anlama geldiği üzerinde halen çalışılmaktadır ve bu durumun mimarların önüne de yaratıcılıkla aşılması gereken birtakım zorlu sorunlar sunması beklenmelidir.

Mevcut Konutlar

Mevcut konut stoğunun yenilenme oranı yılda % 1'in altındadır. Yeni konutların karbon emisyonuna katkısı yaklaşık % 3 düzeyindeyken, mevcut stoktan kaynaklanan emisyonlar toplamın % 99,7'si gibi büyük bir çoğunluğunu oluşturmaktadır.

Yapı stoğundaki mevcut yenilenme hızına göre, bugünkü konutların % 80'i 2050 yılında hala var olacaktır.[7] Başka bir deyişle, 2050 yılındaki konutların üçte ikisi şimdiden ortadadır. Bu, Birleşik Krallık'ın karbon emisyonunu azaltma hedeflerine, mevcut konutların enerji etkinliğini iyileştirecek yoğun bir program uygulamadan ulaşamayacağı anlamına gelmektedir.

Mevcut konutlardan iyileştirilmesi en yüksek maliyetli veya en zor olanlar belirlendikçe, yapıların yenilenme hızında da bir artış görülebilir.

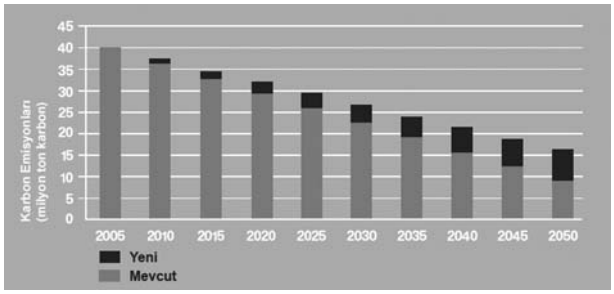

Şekil 5. C60 hedefine ulaşabilmek için konut yapıları stoğundan beklenen karbon emisyonu düşüşleri *(Kaynak: Energy Saving Fund)*

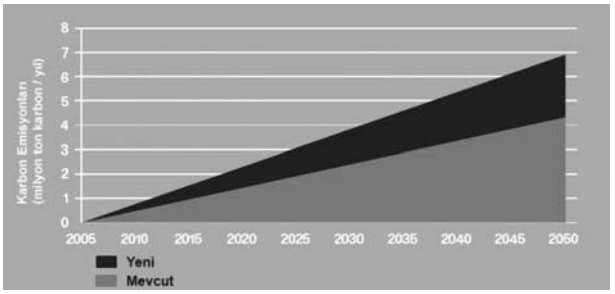

Şekil 6. Yeni konutlardan kaynaklanan kümülatif karbondioksit emisyonları tahmini 2005 – 2050. *(Kaynak: Energy Saving Fund)*

[6] Yeni konutlarda 2016 yılı için saptanan enerji kullanımı kaynaklı karbondioksit emisyonu hedefi net olarak sıfırdır. Bu hedef, konutların üzerinde bulundukları arsada yer alan yenilenebilir enerji kaynaklarından, başka alanlardaki aynı miktardaki enerji kaynaklı emisyonları dengelemeye yeterli enerji elde etmeleri durumunda, bir miktar fosil kullanımına izin vermektedir.

[7] **40 % House,** Environmental Change Institute, University of Oxford, 2005.

Konutların enerji etkinliğinin iyileştirilmesinin, artan ısılar bağlamında bir yan etkisi de iyi yalıtılmış, hava geçirmez konutların güneşten ve bina içinden kaynaklanan önemli boyutlardaki ısı kazanımları ile, yaz dönemlerindeki aşırı ısınmaları olabilir. Bu çözülmesi gereken yeni bir tasarım sorunudur: Kabul edilebilir bina içi ısılarının elektrik kullanan ve dolayısı ile karbondioksit emisyonuna katkı yapan klimaların kullanımına gerek kalmadan sağlanabileceği konutların tasarlanması.

Konut Dışı Yapılar

Birleşik Krallık'taki konut dışı yapıların sayısını kestirmek kolay değildir.[8] Ancak, yapılan en iyi tahminlere göre, 1994 yılında Birleşik Krallık'ta yaklaşık iki milyon konut dışı kullanım bulunmaktaydı. Bu kullanımların bazıları, örneğin üniversite kampüsleri gibi birden fazla yapı içerirken, bazıları da örneğin çok kiracılı büro bloklarındaki ofis daireleri gibi bir yapının sadece bir kısmını oluşturuyordu. Dolayısı ile toplam yapı sayısı da büyük olasılıkla iki milyon civarındaydı.[9]

Şekil 7, konut dışı yapı stoğunun kat alanlarının faaliyet tiplerine göre yaklaşık dağılımını göstermektedir. Grafiğin sol alt köşesindeki ufak kare 1 km^2 kat alanını temsil etmektedir. Görüldüğü gibi bürolar, kiralık yapılar ve sanayi yapıları toplam kat alanının yarıya yakın kısmını oluşturmaktadır.

Artış ve yenileme sektörden sektöre değişmekle birlikte, binaların yerine yenisinin konmasındaki hızın ortalama olarak yılda % 1 olduğu ve en hızlı yenilemenin kira ve büro yapılarında olduğu düşünülmektedir. Sektörler arasında bazı kaymalar da olmakta,

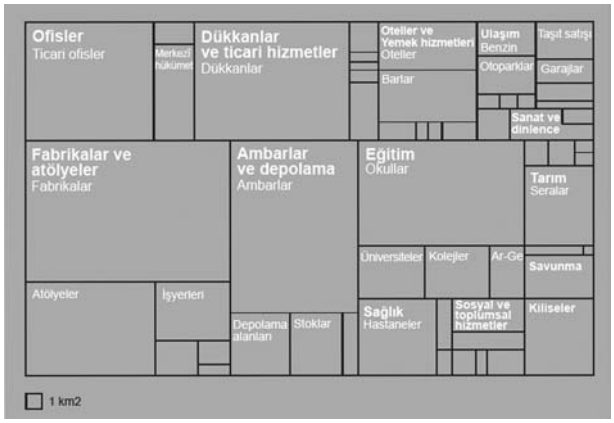

Şekil 7. İngiltere ve Galler'deki konut dışı yapıların kat alanları dökümü, 1994. *(Kaynak: University College, London)*

örneğin limanlardaki depolar konut kullanımına dönüştürülmektedir.

Konut dışı yapı stoğundaki enerji kullanımı ve karbondioksit emisyonları, konutlara oranla daha bilinmektedir, ancak benzer kaygılar bu kesim için de geçerlidir:

- Yeni yapılar toplam emisyonların küçük bir yüzdesini oluşturmaktadır.
- Mevcut yapıların çoğu 2050 yılında da var olacaktır.
- Mevcut binalarda ciddi bir iyileşme sağlanmadan ve/veya yenileme hızı artmadan, emisyon azaltma hedeflerine ulaşmak mümkün değildir.

Konut dışı yapıların birim kat alanına düşen enerji kullanımı olan "enerji yoğunluğu" ve emisyonlardaki yoğunluk faaliyet türüne, yapı formuna ve hizmetlerin nasıl sağlandığına göre önemli farklılıklar göstermektedir. İyi gün ışığı alan ve doğal olarak havalandırılan binalar, yapay ışığa ve mekanik havalandırma veya kilimaya bağlı "derin plan" yapılara oranla metrekare başına çok daha az enerji tüketmektedir. Klimalı açık planlı bürolar, aynı büyüklükteki doğal havalandırmalı ve gün ışığı kullanan açık planlı bir büroya göre yaklaşık iki kat daha fazla enerji kullanmaktadır.

Enerji kullanımı, tasarım ve şartnameler kadar, yapıların kullanım düzeni ve yönetim şekline de bağlıdır.

Yapıların enerji performansı konusunda daha fazla bilgi RIBA'nın Karbon Okur Yazarlığı bilgi notunda bulunabilir.

RIBA İklim Değişikliği Politikası

RIBA, Politika ve Strateji Grubu ile Sürdürülebilir Gelecekler Grubu tarafından iki yıllık bir dönemde geliştirilen güçlü bir İklim Değişikliği Politikası'nı kabul etmiş bulunmaktadır.

Politika, tek tek mimarların ve RIBA gibi meslek örgütlerinin kendi başlarına önemli bir fark yaratamayacakları gerçeğini kabul etmektedir.

[8] **An Introduction to the National Non-Domestic Building Stock Database,** Environment and Planning B: Planning and Design, Steadman, JP ve diğerleri, 2000.
[9] **Types, Numbers and Floor Areas of Non-Domestic Premises in England and Wales, Classified by Activity,** Environment and Planning B: Planning and Design, Bruhns, HR ve diğerleri, 2000.

Mimarlar, Birleşik Krallık'taki toplam emisyonların % 40 - 50'sinden sorumlu olan bir ulusal sektörün tam merkezinde yer almaktadır. Bu nedenle RIBA ve üyelerinin, geleceği etkilemek için üstlenebilecekleri roller ve başka kesimlerle birlikte çalışma fırsatı vardır.

İklim değişikliği ile uğraşmak, ortak kabul görmüş ve odaklanmış eylem gerektirir. Bu, yapıların nasıl tasarlandığını, nasıl inşa edildiğini, nasıl yönetildiğini ve nasıl kullanıldığını değiştirmeyi de içermektedir. Sürdürülebilirlik veya sürdürülebilir gelişmeye ilişkin genel ilkeler, iklim değişikliğinin önlenmesi için alınması gereken önlemlerle uyumlu olsa da, iklim değişikliği artık kendi başına da üstüne gidilmesi gereken bir konu olarak ortaya çıkmıştır.

İklim değişikliğinin önlenmesine ve bu değişikliğe uyum sağlanmasına yardımcı olacak eylemler, günümüzde yapılı çevre ile ilgili meslekler tarafından ele alınmaya başlamıştır. Atılacak ilk adımın, genel olarak iklim değişikliği konusundan çok, özellikle yapılı çevre ile ilgili olarak, gelişmekte olan bir dil ve sayılar konusunda bilinçlenmenin artırılması yönünde olması gerekir. Bundan sonra mimarların ve işverenlerin izleyebilecekleri faaliyetlerin kapsamının ve bunlarla ilgili maliyetlerin belirlenmesi gerekecektir. Bu aşamadan sonra eylem programları, standartlar ve örneğin mevcut yapı stoğunun iyileştirilmesi gibi, başlıca faaliyet alanları için gereken beceriler geliştirilebilir. İklim Değişikliği Araçları paketindeki diğer belgeler bu faaliyeti desteklemek üzere tasarlanmıştır.

RIBA'nın İklim Değişikliği Politikası, daralma ve yaklaşmanın genel çerçevesi içinde yer almakta ve dört ana ögesi olan bir eylem planı içermektedir:

Hedefler: RIBA, Daralma ve Yaklaşma politikasını yapılarda enerji kullanımdan kaynaklanan SG emisyonlarının azaltılması ile ilgili hedeflere yol gösterecek genel politika olarak kabul etmektedir. Küresel ölçekte denge gözeten bir politika olan Daralma ve Yaklaşma, sera gazı konsantrasyonlarının farklı toplumların kalkınma ve yaşam kalitesi beklentilerine uygun bir şekilde, güvenli düzeylerde dengelenmesini öngörmektedir.

Araçlar: İklim Değişikliği Araçları paketi internet erişimlidir ve mimarlara, onların işverenlerine ve birlikte çalıştıkları danışmanlarına düşük karbonlu yapılar üretebilmek için gerekli olan standartlar, hedefler, ölçüm ve değerlendirme yöntemleri, tasarım ilkeleri ile teknik araçlar ve beceriler konusunda kritik önemi olan ve yetkin rehberler sağlamayı amaçlamaktadır.

Kurumsal Davranış: RIBA, sera gazı emisyonları üzerinde kendisinin ve üyelerinin yarattığı etkinin azaltılması ve bu amaçla girişilecek eylemlerde yardımcı olacak politikalar geliştirmektedir.

Kampanya: RIBA, iklim değişikliğinin yarattığı tehdit konusunda kamuoyundaki bilinçlenmeyi artırmak amacı ile konferanslar ve etkinlikler düzenlemeyi sürdürecek ve hükümet düzeyinde lobi faaliyeti yürütmek ve diğer kamu ve özel sektör kuruluşlarını etkilemek üzere başka kuruluşlara işbirliği yapacaktır.

Başta İnşaat Hizmetleri Endüstrisi Enstitüsü (CIBSE) olmak üzere, inşaat sektöründeki diğer meslek örgütleri ve kuruluşlar da benzer ve tamamlayıcı girişimler benimsemektedir ve bunların bir bütün olarak iklim değişikliği sorununa sektör çapında bütüncül bir yaklaşım oluşturma potansiyeli vardır.

20. YÜZYIL MİMARİ MİMARİSİNİN KORUNMASI HAKKINDA TAVSİYE KARARI

Avrupa Konseyi Karar No: (91) 13

9 Eylül 1991

Öğrenci Çevirmen: Şelale Dalyan
Öğrenci Proje Asistanı: Yaşar Serkal Yıldırım

Avrupa Konseyi tarafından 1991 yılında kabul edilen bu tavsiye kararı, 20. yüzyıl mimarisinin Avrupa tarihi mirasının ayrılmaz bir parçası olduğunu ve yakın dönem mimari mirasın korunması ve geleceğe taşınmasının Avrupa toplumunun ortak bilinci için büyük öneme sahip olduğunu vurgulayan bir metin. Karar aynı zamanda, tarihsel olarak yakınlığı nedeniyle çağdaş mimarlık ürünlerinin miras değerinin diğer tarihi ve kültürel miras bileşenlerine göre daha az kabul gördüğüne de dikkat çekiyor. Bu tavsiye kararı üye ülkeleri 20. yüzyıl mimari mirasına sahip çıkılması için, genel eğitimden uzman yetiştirmeye, deneyim paylaşımından teknik işbirliğine kadar pek çok konuda teşvik ediyor. Bu karar metninin yanı sıra Avrupa Birliği ve Uluslararası Kültür Mevzuatı kapsamındaki pek çok belge, 2007 yılı boyunca Sivil Toplum Diyaloğu-AB Bilgi Köprüleri Programı kapsamında Kültürel Mirasın Dostları Derneği (KÜMİD) ve Dokuz Eylül Üniversitesi (DEÜ) tarafından yürütülen "AB Kültürel Miras Mevzuatı ve Türkiye Projesi" sonucunda Türkçe'ye kazandırıldı.

"Avrupa Birliği ve Uluslararası Kültürel Mevzuat" belgelerinin Türkçe çevirilerine projenin web sayfasından veya Dr. Ali Kazım Öz ve Saadet Güner'in editörlüğünde hazırlanan "AB Kültürel Miras Mevzuatı ve Türkiye Projesi" başlıklı Proje Kitabından ulaşabilirsiniz.
www.kumid.eu

20. Yüzyıl Mimari Mirasının Korunması Hakkında Tavsiye Kararı'nın orijinali için:
wcd.coe.int

Bakanlar Komitesi, Avrupa Konseyi Kanunu Madde 15 (b) hükmü kapsamında:

Avrupa Konseyi'nin amacının üyeleri arasında daha büyük bir birlik başarmak olduğunu dikkate alarak;

19 Aralık 1954 tarihinde Paris'te imzalanan Avrupa Kültürel Konvansiyonu'nu ve özellikle buradaki Madde 1'i göz önüne alarak;

3 Ekim 1985 tarihinde Granada'da imzalanan Avrupa Mimari Mirasının Korunması Konvansiyonu'nu ve özellikle buradaki Madde 17'yi göz önüne alarak;

Çağdaş mimari hakkında Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi'nin 813 (1983) no'lu Kararı'nı göz önüne alarak;

3-4 Ekim 1985 tarihlerinde Granada'da düzenlenen İkinci Avrupa'da Mimari Mirastan Sorumlu Bakanlar Konferansı'nın 2 no'lu Kararını göz önüne alarak;

20. yüzyıl mimarisinin, Avrupa tarihî mirasının ayrılmaz bir parçası olduğunu ve önde gelen öğelerinin korunması ve değerinin artırılmasının, bir bütün olarak mimari mirasın korunmasıyla aynı amaçlara ve prensiplere hizmet ettiğini gözlemleyerek;

Bu miras kategorisinin tarihsel olarak yakınlığı, örneklerin bolluğu ve heterojen karakteri nedeniyle, sorumlu otoriteler ve kamu tarafından diğer mimari miras bileşenlerine göre daha az kabul görmekte olduğuna dikkat çekerek;

Bu mirasın korunmasına yeterli ilgi gösterilmemesinin telafi edilemez kayıplara yol açacağını ve içinde bulunduğumuz dönemin gelecek nesillerini Avrupa hakkında bilinçten yoksun kılacağını vurgulayarak;

Üye devletlerin hükümetlerine, bu tavsiye kararlarının ekinde belirtilen ilkeler kapsamında yirminci yüzyıl mimari mirasının tanıtılması, incelenmesi, korunması, yenilenmesi ve hakkında kamu bilinci oluşturulması için stratejiler geliştirmelerini ve gerekli hallerde özel önlemler almak yoluyla bunu yapılı mirası koruma konusundaki genel politikalarının bir parçası haline getirmelerini tavsiye etmektedir.

Bu tavsiye kararı metnini, Avrupa Konseyi'ne üye olmayan fakat Avrupa Kültür Sözleşmesi ve/veya Avrupa Mimari Mirasının Korunması Sözleşmesi'ne taraf olan devletlere iletmek üzere Genel Sekreteri görevlendirmektedir.

Tavsiye Kararı Eki

20. Yüzyıl Mimari Mirasının Korunması ve Değerinin Artırılması İçin İlkeler

I. 20. YÜZYIL MİRASININ TANIMI

1. Miras Hakkında Bilginin ve Çalışmanın Teşvik Edilmesi: 19. yüzyılın sonundan beri, mimarlık ve şehir planlaması sanayileşmeye, yeni malzemelerin tanıtılmasına ve inşa tekniklerinin dönüşümüne bağlı olarak derin değişimlere uğramıştır. Bu eğilim, teknolojik ilerlemeyle eş zamanlı olarak, çağdaş toplumun ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla hızını artırmıştır. 20. yüzyılın yapıları sayıca çoktur ve özellikleri açısından çeşitlilik göstermektedir: Hem geleneksel hem de çağdaş değerler barındırmaktadırlar. Bazı öncülerin ürünleri hariç, 20. yüzyılda üretilen yapıların miras değerine sahip olduğu düşünülmemektedir. Bu nedenle, niteliklerine ve farklı biçimlerindeki zenginlik ve çeşitliliğe dikkat çekerek, mirasın bu bölümüne ilişkin daha kapsamlı bir bilgi ve anlayışın teşvik edilmesi gerekmektedir.

Bunun tam olarak anlaşılabilmesi için yapılacak araştırmada orijinal grafik veya fotoğrafik malzemeler, sözkonusu ürünlerle aynı dönemde yayınlanan bilgi kaynakları ve bunlara benzer, sözkonusu ürünleri uygun bir bağlam içinde ele alarak kapsamlı olarak anlaşılmalarını sağlayacak bütün mevcut kaynaklardan yararlanılmalıdır.

2. Sistematik Envanterler Çıkartılması: Burada amaç, bütün dönemleri kapsayan ulusal listeler hazırlanması veya 20. yüzyıl mimarisine özgü listeler oluşturulması yoluyla, 20. yüzyıl yapıları hakkında bütüncül bir dokümantasyon oluşturmaktır. Bu listeler:

- Seçici olmaktan çok açık uçlu ve taze bilgiler ışığında devamlı güncellemeye, revizyona ve kapsamının genişletilmesine uygun olmalı;
- Stil, bina tipi, yöntem veya inşa dönemine göre önyargıdan bağımsız olarak tasarlanmalı;
- Kullanılan dil, görsel anlatım ve dağıtım düzenlemeleri açısından, içeriği mümkün olan en geniş insan grubu tarafından kullanılabilecek biçimde tasarlanmalı, sunulmalı ve yayınlanmalı;
- Avrupa çapında bu bilgilendirici ve analitik araçların karşılıklı iletişimini ve anlaşılmasını teşvik etmek amacıyla, farklı Avrupa ülkelerindeki değerlendirme yöntemlerini mümkün olabildiğince göz önüne alarak derlenmelidir.

II. ÖNDE GELEN MİRAS ÖĞELERİNİN KORUNMASI

1. Seçim Ölçütleri: Korumadan sorumlu otoriteler aşağıdaki noktaları dikkate alan kesin ölçütler benimsemelidir:
- 20. yüzyılın bütün stil, tip ve yapım yöntemi çeşitlerini kapsamak üzere önde gelen ürünlerin değerini onaylama isteği;
- Sadece belli bir dönemde veya mimari stildeki önde gelen tasarımcıların ürünlerine değil, bir dönemin tarihi icin anlam taşıyan daha anonim örneklere de koruma sağlama ihtiyacı;
- Seçim kriterlerinde sadece estetik görünümlerin değil, teknolojik ve kültürel, ekonomik ve sosyal gelişimin tarihi koşullarında yapılmış katkıların da dikkate alınmasının önemi;
- Korumayı bağımsız yapılarla sınırlı tutmayıp korumanın kapsamını tekrarlanmış yapıları, planlanmış gayrimenkulleri, ana yerleşim birimlerini ve yeni kentleri içine alacak sekilde genişletmenin kritik önemi;
- Korumayı, mimari ile aynı zamanda tasarlanan ve mimarın yaratısına anlam katan tesisat ve mobilyaların yanı sıra dış ve iç dekoratif özellikleri de kapsayacak şekilde genişletme ihtiyacı.

2. Yasal Mülkiyet Koruması İçin Pratik Önlemler: Her ülkede çeşitli şekillerde uygulanabilecek prosedürler kapsamında yetkili otoriteler:

1. Aşağıdaki amaçlarla 20. yüzyıl mimari mirasını ilgilendiren kültürel miras, şehir planlaması ve çevrenin korunması hakkındaki mevcut yasaların kullanımını sağlamakla yükümlüdür:
- Koruma listelerine veya koruma alanlarına dahil etme yoluyla yapıları ve ürünleri korumak;
- Koruyucu mekanizma olarak kullanılabilecek planlama izni ve denetim prosedürlerini etkin bir şekilde uygulamak;

2. Bu özel miras kategorisinin korunmadığı veya uygun olmayan şekilde korunduğu durumlarda, özel önlemler yoluyla mevcut yasaları tamamlamakla görevlidir.

III. MİRASIN YÖNETİMİ VE KORUNMASI

1. Mirasın Kullanımı: Ulusal, bölgesel ve yerel yetkili otoriteler, kültürel veya müze amacıyla ya da daha genel anlamda ekonomik, ticari veya ikamete yönelik amaçlardan hangisi için kullanılırsa kullanılsın, bu döneme ait korunan mirastan en uygun faydanın elde edilmesini teşvik etmek konusunda yükümlüdür. Günümüz yaşamının ihtiyaçlarını gözönüne alan yeni kullanımlar teşvik edilerek yapıların terkedilmesi önlenmeli, fakat bu yapılırken bu yapıların korunmasının ana nedeni olan mimari veya tarihi anlamla ters düşülmemesine dikkat edilmelidir.

2. Fiziksel Koruma: Atmosferik kirlilik ve malzemelerin kullanım ömürlerinin tükenmesi yapılarda bozulmaya neden olur ve yakın tarihli bile olsa mirasın sürdürülmesini ve yenilemesini gerektirir. Aşağıdakileri yapmak önemlidir:

- 20. yüzyıl mimarisinde ve karşılık gelen dekoratif sanatlarda kullanılan değişik malzemelere ve bu yapıların inşaat, bakım ve restorasyon yöntemlerine yönelik bilimsel, teorik ve pratik çalışmaları teşvik etmek;
- Bu yapılar icin bakım ve restorasyon programlarının planlanmasında, mimari mirasın başka öğelerine de uygulanan belli başlı prensiplere saygı duymak;
- Koruma bağlamında yapılan gözlemlerin ve gerçekleştirilen eylemlerin tam ve dikkatli bir biçimde kaydını tutmak;
- Yapıların geçmişlerinin ortaya çıkartılması ve gelecekteki bakımlarının garanti altına alınabilmesi için ulusal ve bölgesel düzeyde uygun bir bilgi ve mimari kayıt sistemi oluşturmak.

3. Uzmanların Eğitimi: Uygun yapı malzemeleri ile inşaat ve koruma teknolojilerinin geliştirilmesi ve artırılması önemlidir. Bu, arazide koruma konusundaki fiziksel çalışmayı yürüten inşaat firmalarının da derinlemesine eğitilmesini gerektirir.

20. yüzyıl mimari tekniklerinin kendine özgü doğası, bu miras üzerinde çalışarak onu koruyacak meslek adamlarının uzmanlaşmasını zorunlu kılar. Üye devletlerin otoriteleri genel mimarlık eğitiminin parçası olarak veya yapılı mirasın yenilenmesiyle ilgili uzmanlık kursları çercevesinde verilebilecek özel eğitim programları hazırlamalıdır.

Bu eğitimin esası araştırma yöntemlerini, sözkonusu miras türü için çalışma tekniklerini, ve pratik bakım ve restorasyın tekniklerini kapsamalıdır. Uzmanların araştırmaları ve eğitimleri için otoriteler tarafından yeterli kaynak sağlanmalıdır.

IV. SORUMLULUK SAHİBİ KİŞİLERDE VE KAMUDAKİ BİLİNCİN ARTIRILMASI

Üye devletlerin otoriteleri seçilmiş temsilciler, yapı sahipleri ve kullanıcıları, meslek adamları, medya ve genel anlamda toplum arasında, 20. yüzyıl mimarisinin değişik biçimlerinin değeri ve kendine özgü özelliklerine ilişkin bilincin artırılmasını sağlayacak bir dizi girişimde bulunmak konusunda görev sahibidirler. Bu eylem şunları gerektirecektir:

1. Özellikle okulların çoğunluğu 20. yüzyıl ortamında işlemekte olduğundan, hem okulların içinde hem de dışında her düzeyde eğitim programlarının teşvik edilmesi. Çocuklara daha yakın olan bir mirasa ait bu bilgi mimarlığın, şehir planlamasının ve çevrenin anlamının keşfedilmesiyle elden ele geçmelidir.
2. Bilgilendirme kampanyaları, uzman yayınlarının desteklenmesi, kamusal tartışmalar veya en geniş anlamda eğitsel deneyler için mevcut tüm medya araçlarının kullanılması.

V. GELECEKTE AVRUPA İŞBİRLİĞİ GEREKSİNİMİ

Yapım teknikleri, seçim ölçütleri sorunu ve uygulamalı pratik bakım ve koruma yöntemlerindeki benzerlik ve karmaşıklık sebebiyle, 20. yuzyıl mirasının korunmasında Avrupa işbirliği hayati öneme sahiptir.

Avrupa Mimari Mirasının Korunması Konvansiyonu (Granada-1985), Avrupa Konseyi'nin hükümetler arası çalısma programı veya başka herhangi bir uygun uluslararası çerçeve bağlamında Üye devletlere aşağıdaki görevler düşmektedir:

1. Koruma ve yenileme konusunda çalışan eğitimciler, tarihçiler, mimarlar, teknisyenler ve diğer meslek adamları arasında teknik bilginin, uzmanlığın ve uzmanların düzenli değişiminin teşvik edilmesi;
2. Özellikle Avrupa Konseyi tarafından yürütülen teknik yardım mekanizması aracılığıyla, karşılıklı teknik destek mekanizması geliştirilmesi;
3. Mirasın daha iyi bir şekilde anlaşılması ve seçim ölçütleri ile fiziksel koruma teknikleri konusundaki sorunların çözümü için Avrupa düzeyinde ortak bir çabanın teşvik edilmesi;
4. Avrupa Konseyi himayesi altında, yayınlar ve medya kampanyaları yoluyla 20. yüzyıl mirasına ilişkin bilinç oluşturmak için politikaların desteklenmesi;
5. Özellikle 20. yüzyıl mirasının önemli bileşenleri icin, Avrupa düzeyinde oluşturulabilecek çok taraflı koruma projeleri için olasılıklar üzerinde çalışılması.

Yayınlar

Avrupa Birliği Kültür Mevzuatı (Cilt1)

Uluslararası Kültürel Miras Mevzuatı (Cilt 2)

Ali Kazım Öz ve Saadet Güner, ed., AB Kültürel Miras Mevzuatı ve Türkiye Projesi: 2 Cilt, Kültürel Mirasın Dostları Derneği (KÜMİD), İstanbul, 2007; 253 sayfa (cilt 1), 593 sayfa (cilt 2)

Avrupa Birliği ve Uluslararası Kültür Mevzuatı kapsamındaki pek çok belge, 2007 yılı boyunca Sivil Toplum Diyaloğu-AB Bilgi Köprüleri Programı kapsamında Kültürel Mirasın Dostları Derneği (KÜMİD) ve Dokuz Eylül Üniversitesi (DEÜ) tarafından yürütülen "AB Kültürel Miras Mevzuatı ve Türkiye Projesi" sonucunda Türkçe'ye kazandırıldı.

Ülkemizin AB uyum sürecinde yapılan çalışmalar ve tartışmalarda, çoğu zaman ilk kaynaktan değil, dolaylı olarak edinilmiş bilgilerden yola çıkılması ve AB müktesebatına yeterince hakim olunmaması nedeniyle pek çok sorun yaşanıyor. Bunun başta gelen nedenlerinden birinin de dil bariyeri olduğu düşünüldüğünde, AB'nin kültür alanının yanı sıra bir çok farklı alandaki mevzuatının dilimize kazandırılması büyük bir ihtiyaç. Bu anlamda, AB Kültürel Miras Mevzuatı ve Türkiye Projesi, bundan sonraki çalışmalar için de ışık tutacak nitelikte bir proje.

Proje kapsamında elde edilen Türkçe metinler iki cilt halinde yayımlandı. Bu yayının ilk cildi, AB Kültür Mevzuatı'nı oluşturan, kültür alanıyla ilgili AB'nin çeşitli kurumları tarafından alınmış kararlar, tavsiye kararları, ilkesel kararlar ve toplantı sonuç bildirgeleri gibi çeşitli metinlerin Türkçe çevirilerini içeriyor. İkinci ciltte ise, BM Eğitim, Bilim ve Kültür Organizasyonu (UNESCO), Avrupa Konseyi (COE), Uluslararası Müzeler Konseyi (ICOM), Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi (ICOMOS), Uluslararası Kültürel Zenginliği Koruma ve Restore Etme Çalışma Merkezi (ICCROM) gibi kültürel miras alanında çalışan ulusalararası kurumlar tarafından yayınlanmış mevzuatın büyük bölümü yer alıyor.

AB Kültür Mevzuatı'nı içeren birinci ciltte, başta mimarlık politikaları konusunda sürekli refererans verilen "Kentsel ve Kırsal Çevrelerdeki Mimari Kaliteye İlişkin Konsey Kararı" olmak üzere mimarlık, yapılı çevre ve kültürel miras konusunda çeşitli tavsiye ve karar metinleri bulunuyor. İkinci ciltte ise belgeler, kültürel miras, mimarlık, arkeoloji, müzeler, kültürel miras eğitimi, kültürel ve doğal çevre, kültürel turizm başlıkları altında düzenlenmiş. Her iki cildin sonunda da, çeviriler sırasında kullanılan ortak terim havuzuna yer verilmiş.

"Avrupa Birliği ve Uluslararası Kültürel Mevzuat" belgelerinin Türkçe çevirilerine bu kitapların yanı sıra, dijital ortamda projenin web sayfasından da ulaşılabiliyor: **www.kumid.eu**

Yayınlar

Avrupa Birliği Tarihi

Desmond Dinan, çev. Hale Akay, Kitap Yayınevi, İstanbul, Nisan 2008; 477 sayfa.

Kitap, Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'nun Batı Avrupa'da barışın kurulmasındaki rolü, Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun kuruluşu, AB'nin politik kapsamının genişlemesi, kamuoyunun demokratik kontrol ve meşruiyet endişeleri, AB mücadeleleri, AB'nin Avrupa'ya yeni bir siyaset anlayışı getirmesi ve AB yönetim mekanizması konularında kapsamlı bilgi aktarıyor. AB'nin kuruluş amaçları, bugün geldiği nokta ve gelecek vizyonuyla ilgili fikir edinmek isteyenler için önemli bir kaynak niteliğindeki kitap, aynı zamanda AB tarihiyle ilgili temel olayları not eden kronolojik bir özet de içeriyor. Fakat bu kronolojik özet, kitabın orijinal olarak basıldığı 2004 yılına kadar geliyor.

George Mason Üniversitesi'nde Jean Monnet Kamu Siyaseti Enstitüsü'nde öğretim üyesi ve daha önce bu bölümde tanıtmış olduğumuz Avrupa Birliği Ansiklopedisi'nin editörü olan yazar Desmond Dinan, Türkçe basım için özel olarak yazdığı önsözünde, Türkiye-AB ilişkileri konusundaki görüşünü şöyle ifade ediyor: "Akılcı bir liderlik ile güçlenen, yeni bir yöne doğru ilerleyen, demografik ve ekonomik mücadelelerle karşı karşıya kalan AB'nin, Türkiye'nin üyeliğinin yararlarını gerçekten takdir edebileceği bir zaman gelebilir. O zamana kadar, Türkiye'nin çıkarları için en uygun olanı, AB ile tam ilişkili konumda kalmaya devam etmektir."

Avrupa Birliği Rehberi

İrfan Kaya Ülger, Umuttepe Yayınları, Kocaeli, Mart 2008; 310 sayfa.

AB'nin kuruluşu, bütünleşmesi, örgüt yapısı, ortak politikaları, hukuk düzeni gibi AB hakkında rehber niteliğindeki kitapların sahip olduğu genel bilgilerin yanı sıra, AB'de gelecek tartışmaları içinde Türkiye'nin konumunu da değerlendiriyor. Türkiye'nin mevcut durumda AB kurumlarındaki temsili hakkında çeşitli bilgiler aktaran kitapta, 2015 yılında Türkiye'nin AB'ye üye olması halinde, Türkiye'nin Avrupa'nın ekonomik, siyasi ve askeri dengelerinde yaratacağı etkiler üzerinde değerlendirmeler yapıyor.

2008 yılına kadar güncel bilgileri içeren kitabın ekinde yer alan "Avrupa Birliği'nde Kim Kimdir" bölümü, tarih boyunca AB içinde etkili olmuş isimler hakkında bilgi veriyor; "Avrupa Birliği Profili" bölümü ise Birlik Üyesi 27 ülkenin temel demografik ve ekonomik göstergelerini sıralıyor. Ayrıca kitap içinde, Türkiye İçin katılım Müzakereleri Çerçeve Belgesi'ne de yer verilmiş.

Web Kaynakları

ULUSLARARASI BELGELERİ
www.mimarlarodasi.org.tr
ADRESİNDEN TAKİP EDEBİLİRSİNİZ...

Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA)
http://www.uia-architectes.org

Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Programı
http://www.unhabitat.org

Birleşmiş Milletler Çevre Programı
http://www.unep.org

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu (UNESCO)
http://www.unesco.org

Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE)
http://www.ace-cae.org

Avrupa Mimarlık Politikaları Forumu
http://www.efap-fepa.eu

Avrupa Yapı Teknoloji Platformu
http://www.ectp.org

AB Kültürel Miras Mevzuatı ve Türkiye Projesi
http://www.kumid.eu

Avrupa Kentsel Bilgi Ağı (EUKN)
http://www.eukn.org/eukn/meetings/index.html

Avrupa'da Mimarlık ve Meslek Uygulaması Veritabanı (Archi Europa)
http://www.arvha.net

Avrupa'daki Mimarlık Okulları ve Öğrencileri Veritabanı (Archi Students)
http://www.archi-students.org

Katalan Mimarlık Örgütü (COAC) Uluslararası Ilişkiler Veritabanı
http://www.coac.net/international

İtalyan Mimarlık, Planlama, Peyzaj ve Koruma Örgütü (CNAPPC) veritabanı (Archi Euro)
http://www.archieuro.archiworld.it